

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง

โดย

พันตำรวจเอกพรชัย ไทยแท้

รองผู้บังคับการ กองบังคับการตำรวจนครบาล 6

กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ เอกชน และการเมือง รุ่นที่ 7

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2556-2557

บทคัดย่อ

เรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่
ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง

ลักษณะวิชา การเมือง

ผู้วิจัย พันตำรวจเอกพรชัย ไทยแท้ หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการตำรวจ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน ประกอบด้วย ระดับผู้บริหารคือ ผู้บังคับกองร้อยขึ้นไป จำนวน 42 คน และระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน จำนวน 347 คน รวมทั้งสิ้น 389 คน

ผลการศึกษา พบว่า ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 โดยพบว่า การมีความเป็นอิสระในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจมากที่สุด รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน การจัดระบบทั่วไปขององค์กร ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน ความเพียงพอของอัตรากำลัง ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ จึงควรสร้างระบบที่เอื้อให้ผู้บังคับกองร้อย และรองผู้บังคับการหรือผู้บังคับการมีอำนาจอิสระในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจ ควรออกกฎหมายควบคุมการชุมนุมให้ชัดเจนเพื่อคุ้มครองผู้ปฏิบัติ ควรใช้กำลังจากกองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชนเป็นหลัก ควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นให้เพียงพอ จัดระบบการบริหารงบประมาณและสวัสดิการให้รวดเร็ว นำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดระบบการบริหารจัดการ และควรประสานหน่วยเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมประชุม วางแผน ปรีกษาหารือ

คำนำ

การศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการประชุมชุมมเรียกกรรมการเมือง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการประชุมชุมมเรียกกรรมการเมือง ทั้งนี้ เพื่อสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการประชุมชุมมเรียกกรรมการเมือง และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นต่อไป

พันตำรวจเอก

(พรชัย ไทยแท้)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
คำจำกัดความ	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดการจัดส่วนราชการของกองบัญชาการตำรวจนครบาล	10
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	21
แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมฝูงชน	25
แนวคิดและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุม	33
แนวทาง นโยบาย และมาตรการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการควบคุมฝูงชน	43
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
กรอบความคิดของการวิจัย	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 4 ผลการวิจัย	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	80
สภาพปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย	81
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	83
สรุปผลการศึกษา	83
อภิปรายผล	88
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	95
แบบสอบถามในการวิจัย	96
ประวัติย่อผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	การจำแนกปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดประสิทธิผลขององค์กร	24
3-1	จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองระดับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนในแต่ละกองบังคับการในสังกัดกองบัญชาการ ตำรวจนครบาล	54
4-1	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	60
4-2	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุราชการ	61
4-3	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	61
4-4	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นยศ	62
4-5	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่	62
4-6	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการฝึกอบรมหลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน	63
4-7	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้ารับการ ฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน	63
4-8	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติ ภารกิจควบคุมฝูงชน	64
4-9	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนปีที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน	64
4-10	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของ กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบจำแนกรายข้อ	65

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4-11	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ	66
4-12	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเพียงพอของอัตรากำลังจำแนกรายชื่อ	67
4-13	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของอัตรากำลัง	67
4-14	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้จำแนกรายชื่อ	68
4-15	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้	69
4-16	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชนจำแนกรายชื่อ	69
4-17	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน	70
4-18	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีความเป็นอิสระในการทำงานจำแนกรายชื่อ	71

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4-19	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการมีความเป็นอิสระในการทำงาน	72
4-20	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดระบบทั่วไปขององค์กรจำแนกรายข้อ	72
4-21	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดระบบทั่วไปขององค์กร	73
4-22	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจำแนกรายข้อ	74
4-23	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	75
4-24	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจจำแนกรายข้อ	76
4-25	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการควบคุมฝูงชนและ ปราบปรามจลาจลจำแนกรายข้อ	77
4-26	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	78

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่		
4-27	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการควบคุม ฝูงชนและปราบปรามจลาจล	79
4-28	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในภาพรวม	79
4-29	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อย กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการประชุมหารือร้องทวงถามของ เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล	80

สารบัญแผนภาพ

		หน้า
แผนภาพที่		
2-1	โครงการบังกัฒบ้ญชาของกองบ้ญชาการตำรวจนครบาล	20
2-2	กรอบความคิดของการวิจัย	51

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการบริหารประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบโดยตรงในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานแรกในกระบวนการยุติธรรมซึ่งมีบทบาทสำคัญในการบังคับใช้อำนาจของรัฐและดำเนินตามบทบัญญัติของกฎหมาย และหากพิจารณาสาระของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวดที่ 3 มาตรา 30 ที่ระบุไว้ว่า

“บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม”

ส่วน หมวด 5 มาตรา 75 ที่ระบุไว้ว่า

“รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกันรวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน...” (กฎหมายรัฐธรรมนูญ, 2540)

สาระที่กำหนดในรัฐธรรมนูญตามมาตราที่กล่าวข้างต้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยเท่าเทียมกัน ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะในปัจจุบันอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีขอบเขต

กว้างขวางและไม่อาจกำหนดขอบเขตให้ตายตัวลงไปได้ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่แปรเปลี่ยนไปเป็นพลวัตร แต่อย่างไรก็ตาม บทบาท
หน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เล่มที่ 1
ภาคที่ 1 ได้กล่าวไว้ดังนี้ (กรมตำรวจ . 2525 : หน้า 7)

- 1) รักษาความสงบเรียบร้อยทั้งภายในและภายนอกเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน
- 2) รักษากฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่การกระทำความผิดในทางอาญา
- 3) บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน
- 4) ดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ

จะเห็นได้ว่าภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีขอบเขตที่กว้างขวางมาก
ปริมาณงานมีมากเกินไปเกินอัตรากำลังที่มีอยู่ อีกทั้งยังมีการติดต่อและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
อีกมากมาย รวมถึงลักษณะของงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน จึงอาจส่งผลให้การปฏิบัติ
หน้าที่ของตำรวจ ไม่สามารถที่จะบรรลุเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้ในระดับดีเท่าที่ควร

ภารกิจหนึ่งที่สำคัญของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจหลักที่สำคัญ
คือภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย
ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
จึงเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่มีโทษทางอาญา เมื่อมีเหตุ
ความไม่สงบ สถานการณ์ก่อวินาศกรรม สถานการณ์การยึดสถานที่ ยานพาหนะและจับตัวประกัน
สถานการณ์การชุมนุมเรียกร้องเกินกว่าขอบเขตเสรีภาพที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และละเมิดต่อ
กฎหมาย รวมถึงสถานการณ์ความไม่สงบอื่น ๆ การดำเนินการเพื่อควบคุมสถานการณ์ให้กลับเข้าสู่
ภาวะปกติ จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ โดยอาศัยกฎหมายเป็น
เครื่องมือและกลไกในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อให้ภารกิจดังกล่าวบรรลุเป้าหมายการปฏิบัติภารกิจ ทั้งด้านกฎหมายและ
สอบสวน จึงเป็นส่วนสำคัญในภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยเมื่อมีเหตุการณ์ความ
ไม่สงบเกิดขึ้น การจับกุม การควบคุม การสอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อนำตัวผู้กระทำ
ความผิดมาลงโทษ จะต้องกระทำโดยเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และมีประสิทธิภาพ การใช้อำนาจตาม
กฎหมายต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรม ที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

หากละเลยหลักการดังกล่าว ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม อันจะนำมาสู่ความขัดแย้งต่อต้านการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ จนเกิดผลเสียต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ดังนั้น การปฏิบัติการด้านกฎหมายและสอบสวน จึงต้องกระทำภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจ โดยคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน เพื่อให้การอำนวยความยุติธรรม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ ยึดมั่นในความถูกต้อง ตรวจสอบได้ และเป็นที่ยอมรับเชื่อถือขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป

จากการรวบรวมข้อมูลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า มีการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ.2555 จำนวน 794 ครั้ง โดยแยกเป็น การชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง จำนวน 371 ครั้ง และการชุมนุมเรียกร้องทางสังคม เศรษฐกิจและนโยบาย จำนวน 423 ครั้ง ปี พ.ศ.2556 จำนวน 1,317 ครั้ง โดยแยกเป็น การชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง จำนวน 705 ครั้ง และการชุมนุมเรียกร้องทางสังคม เศรษฐกิจและนโยบาย จำนวน 612 ครั้ง และปี พ.ศ.2557 (ในช่วงเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2557) จำนวน 574 ครั้ง โดยแยกเป็น การชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง จำนวน 565 ครั้ง และการชุมนุมเรียกร้องทางสังคม เศรษฐกิจและนโยบาย จำนวน 9 ครั้ง (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ,255 : 1-20) จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า จำนวนการชุมนุมเรียกร้องของฝูงชน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งหากพิจารณาข้อมูลในปี พ.ศ.2555 และ พ.ศ.2556 พบว่า การชุมนุมเรียกร้องทางสังคม เศรษฐกิจและนโยบาย มีจำนวนมากกว่าการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง แต่ในปี พ.ศ.2557 กลับพบว่า การชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง มีจำนวนมากกว่าการชุมนุมเรียกร้องทางสังคม เศรษฐกิจและนโยบาย ซึ่งหากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า จำนวนครั้งของการชุมนุมในช่วง 2 เดือนแรกของปี พ.ศ.2557 มีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนครั้งการชุมนุมในปี พ.ศ.2555 และมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนครั้งการชุมนุมในปี พ.ศ.2556 นอกจากนี้ แนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของจำนวนครั้งในการชุมนุมดังกล่าวข้างต้น ยังพบว่า แนวโน้มของการเกิดเหตุการณ์ปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือปะทะกับกลุ่มที่ขัดแย้งกันเอง จนเกิดความสูญเสียต่อชีวิต มีผู้ได้รับบาดเจ็บ และทรัพย์สินของทางราชการเสียหายจำนวนมาก ก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งหากพิจารณาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ปัญหาการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร คงยังไม่หยุดนิ่งและอาจทวีความ

รุนแรงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศยังไม่สงบ ยังคงเกิดปัญหาการขัดแย้งของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ อีกทั้งปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจยังคงอยู่ในภาวะชะลอตัว ดังนั้น จึงอาจส่งผลให้กลุ่มต่าง ๆ พร้อมทั้งจะออกมารวมตัวเพื่อเรียกร้องอย่างหนึ่งอย่างใดได้ โดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ

จากการปฏิบัติภารกิจในการรักษารักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลที่ผ่านมา สามารถเป็นบทเรียนให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานได้ว่า ผู้ชนที่รวมตัวกันจำนวนมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถควบคุมจัดการให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสมได้ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บจำนวนมาก อีกทั้งการเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาการชุมนุมเรียกร้องของผู้ชนนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานทุกคนทุกระดับ จะต้องเผชิญหน้ากับความกดดันในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่พร้อม ๆ กันหลายด้าน ทั้งจากผู้ชุมนุมประท้วง และจากผู้มีอำนาจรัฐในระดับการเมืองที่คอยควบคุมสั่งการอยู่ รวมถึงกระแสสังคมภายนอกที่เฝ้าติดตามสถานการณ์อยู่ ซึ่งอาจเปรียบได้ว่าเป็นเสมือนกันชนระหว่างความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ดังนั้น การเข้าไปปฏิบัติภารกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงมีความสำคัญยิ่ง เพราะในการดำเนินการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น หากเกิดข้อผิดพลาดก็อาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นรุนแรงลุกลามขยายวงกว้าง จนอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติได้

การบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะเสริมสร้างให้บทบาทหน้าที่ของตำรวจชัดเจนและตรงเป้าหมายมากขึ้นในการที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการรักษาความสงบเรียบร้อย การให้ความคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้ดีที่สุด ภารกิจดังกล่าวมีขอบเขตกว้างขวางมาก การบริหารงานตำรวจมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเอาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ เช่น เงิน บุคคล วัสดุอุปกรณ์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้และให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์ให้ได้มากที่สุด โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ต่าง ๆ คือ ความถูกต้อง ความประหยัด ความรวดเร็ว ความเสมอภาค และความเป็นธรรม บนพื้นฐานการปฏิบัติงานด้วยความสุจริตของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ดังนั้น ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นข้าราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจในเรื่องดังกล่าว ได้มองเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานในระดับหนึ่ง ด้วยเหตุนี้หากผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองอย่างลึกซึ้ง ก็ย่อมทำให้ผู้ศึกษาได้รับทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำงานที่แท้จริง ได้รับทราบถึงระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เป็นจริงในปัจจุบัน ได้รับทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยกรณีดังกล่าวว่าเป็นไปในลักษณะใด และควรที่จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อจะได้้นำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาวิถีในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ กิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ กิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการ กิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เช่น แนวคิดการจัดส่วนราชการของกองบัญชาการตำรวจนครบาล แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน แนวคิดและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมฝูงชน แนวทาง นโยบาย และมาตรการของเจ้าหน้าที่

ตำรวจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมฝูงชน รวมถึงศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบความคิดในการศึกษาต่อไป

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้มุ่งความสนใจไปที่ การศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง รวม 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และ 2) ด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล รวมทั้งศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยกรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ข้าราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยกรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง ดังนี้

3.1 ระดับผู้บริหาร คือ ผู้บังคับกองร้อยขึ้นไป จำนวน 42 คน

3.2 ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการกิจการควบคุมฝูงชน จำนวน 1,800 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 347 คน

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 389 คน

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการควบคุมฝูงชน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

สมมติฐานที่ 2 ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

สมมติฐานที่ 3 ความเพียงพอของอัตรากำลัง มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

สมมติฐานที่ 4 ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

สมมติฐานที่ 5 ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการการควบคุม
ฝูงชน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

สมมติฐานที่ 6 การมีความเป็นอิสระในการทำงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

สมมติฐานที่ 7 การจัดระบบทั่วไปขององค์กร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพใน
การปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

สมมติฐานที่ 8 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ กิจการรักษาความสงบ
เรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองในด้านต่าง ๆ
2. ทำให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้าง ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ กิจการ
รักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง เพื่อ
จะได้ปรับปรุงและพัฒนาวิธีการในการปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป
3. สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข
พัฒนาการปฏิบัติการ กิจการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
นครบาล และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการในการดำเนินการเรื่องดังกล่าว ให้เหมาะสม
และมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

คำจำกัดความ

ผู้ศึกษาขอกำหนดคำจำกัดความ เพื่อนิยามความหมายของคำบางคำที่เกี่ยวข้องกับ
การวิจัย ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบ กฎหมาย ในการรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยกรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง
2. การชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง หมายถึง คนจำนวนหนึ่งซึ่งมารวมตัวกันในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีจุดหมาย (Goal) ของความตั้งใจร่วมกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางจิตใจและพฤติกรรม เพื่อเรียกร้องประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อก่อความวุ่นวาย
3. การรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง หมายถึง การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันปราบปรามการเกิดเหตุร้าย อันอาจเกิดจากการชุมนุมของกลุ่มฝูงชนกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนการบริการและดูแลให้ฝูงชนอยู่ในความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบ กระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น
4. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ หมายถึง กระบอง โล่ แก๊สน้ำตา หน้ากากป้องกันแก๊สน้ำตา เครื่องมือติดต่อสื่อสาร หมวกปราบจลาจล ชุดปฐมพยาบาล ชุดป้องกันสะเก็ด และหมายรวมถึงกำลังเจ้าหน้าที่สนับสนุน
5. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล หมายถึง การปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด แต่ได้ประโยชน์สูงสุด และได้ผลงานตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนและผู้เกี่ยวข้องด้วย โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และ 2) ด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล
6. ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นว่าหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน มีความชัดเจน สามารถนำมาบังคับใช้ในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของกฎหมายอย่างบริสุทธิ์และยุติธรรมได้จริง
7. การมีความเป็นอิสระในการทำงาน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล มีอำนาจสิทธิขาดในการตัดสินใจเองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง

8. การจักระบบทั่วไปขององค์กร หมายถึง การจักระบบการบริหารจัดการ และกิจกรรมที่ให้สิทธิ และความรับผิดชอบแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ให้บริหารจัดการด้วยตนเองที่มุ่งสู่ผลลัพธ์ที่ตรวจสอบได้

9. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลผู้ปฏิบัติงาน เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของตนในองค์กร และพร้อมที่จะทุ่มเทเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่องค์กร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการศึกษาให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยลำดับดังนี้

แนวคิดการจัดส่วนราชการของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมฝูงชน

แนวคิดและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุม

แนวทาง นโยบาย และมาตรการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการควบคุมฝูงชน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบความคิดของการวิจัย

แนวคิดการจัดส่วนราชการของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

พันธกิจของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

1. ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์และพระราชอาคันตุกะ ให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. บังคับใช้กฎหมาย อำนาจความยุติธรรม ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาล

3. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และชุมชน และรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรให้เป็นที่เชื่อมั่นและศรัทธา

4. ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง สร้างเครือข่ายชุมชนและองค์การทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคม

5. พัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพเพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์กร
6. ปฏิบัติภารกิจและช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามนโยบายรัฐบาลให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ภารกิจหน้าที่

กองบัญชาการตำรวจนครบาล ได้จัดแบ่งส่วนราชการออกเป็น 14 กองบังคับการ และ 2 หน่วยขึ้นตรงระดับกองกำกับการ โดยมีภารกิจหน้าที่ ดังนี้

1. กองบังคับการอำนวยการ ประกอบด้วย

ฝ่ายอำนวยการ 1 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ งานเลขานุการ งานบริหารงานบุคคล งานสวัสดิการ งานศึกษาอบรม และงานสรรหา ของ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ฝ่ายอำนวยการ 2 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการข่าวและงานสถิติ ข้อมูลของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

ฝ่ายอำนวยการ 3 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ งานวิจัยและประเมินผล

ฝ่ายอำนวยการ 4 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานพลธิการ งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานส่งกำลังบำรุง งานยานพาหนะ งานโยธาธิการ และงานสรรพาวุธ

ฝ่ายอำนวยการ 5 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานกิจการพลเรือน งานประชาสัมพันธ์ งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ และการออกใบอนุญาตให้สถานประกอบการต่าง ๆ ในอำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

ฝ่ายอำนวยการ 6 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานงบประมาณ

ฝ่ายอำนวยการ 7 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินและบัญชี

ฝ่ายอำนวยการ 8 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานคดีและวินัย การรับคำร้องเรียนข้าราชการตำรวจว่ากระทำผิดวินัย การพัฒนา ตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ ให้ข้อเสนอแนะข้อพิจารณาเกี่ยวกับด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ส่วนงานการสอบสวนคดีอาญาที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

ฝ่ายอำนวยการ 9 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานกิจการต่างประเทศ และงานวิเทศสัมพันธ์

ฝ่ายอำนวยการ 10 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

2. กองบังคับการตำรวจจราจร ประกอบด้วย

ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบงานธุรการและงานสารบรรณ งานบริหารงานบุคคล งานคดีและวินัย งานนโยบายและแผน และงานยุทธศาสตร์ งานการเงินและงานบัญชี งานงบประมาณ งานส่งกำลังบำรุง งานสวัสดิการ งานช่วยอำนวยการและงานเลขานุการ งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร งานศึกษาอบรม งานการข่าว งานบันทึก ตรวจสอบ ควบคุม และรายงานข้อมูลสถานภาพ กำลังพลของข้าราชการตำรวจในสังกัด งานที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

กองกำกับการ 1 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงาน สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยในด้านการจราจรทางบกภายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ยกเว้นในระบบทางด่วนและทางพิเศษต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง อำนวยการจราจรในการนำขบวนเพื่อถวายความปลอดภัย และรักษาความปลอดภัยขบวนบุคคลสำคัญ ตลอดจนอำนวยการจราจรในงานกิจการพิเศษต่าง ๆ

กองกำกับการ 2 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานอำนวยการจราจรในระบบทางด่วนและทางพิเศษต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสอบสวนเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

กองกำกับการ 3 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมการเบิกจ่ายใบสั่งของเจ้าพนักงานจราจรในกองบัญชาการตำรวจนครบาล รวมทั้งการควบคุมระบบใบสั่ง การประมวลใบสั่งด้วยคอมพิวเตอร์ ตลอดจนติดตาม ประเมินผล และดำเนินมาตรการกับ

ผู้กระทำผิดซ้ำซ้อน ตรวจสอบและเปรียบเทียบปรับความผิดจรรยาบรรณแก่ผู้ประกอบการขนส่งทางบกและสาขา รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับการจราจรในกรุงเทพมหานครและความผิดด้านมลภาวะของรถ และงานการอบรมผู้กระทำผิดกฎจราจร

กองกำกับการ 4 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานควบคุมการจราจรด้วยระบบโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) และประสานการจัดการจราจรเป็นพื้นที่ (ATC) ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการจราจร การติดต่อทางวิทยุสื่อสารและการรับรายงานแจ้งข่าว งานวิศวกรรมในหน้าที่ตำรวจ

กองกำกับการ 5 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์เครื่องกลรถที่เกิดอุบัติเหตุ การตรวจพิสูจน์ผู้ขับขี่เศษของมีนเมาและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท การตรวจและควบคุมมลภาวะในหน้าที่ตำรวจ ตลอดจนเสนอแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุจราจร

กองกำกับการ 6 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสายตรวจจราจรตามแนวพระราชดำริในโครงการพระราชดำริแก้ไขปัญหาการจราจรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มงานสอบสวน มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สอบสวนการกระทำผิดทางอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกในเขตอำนาจการรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล การดำเนินการเกี่ยวกับการขออนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก และดำเนินการจัดทำ พิจารณาข้อหารื้อ และวินิจฉัยคดีความเกี่ยวกับ ข้อกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ คำสั่ง และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. กองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9

ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบงานธุรการและงานสารบรรณ งานบริหารงานบุคคล งานคดีและวินัย งานนโยบายและแผน และงานยุทธศาสตร์ งานการเงินและงานบัญชี งานงบประมาณ งานส่งกำลังบำรุง งานสวัสดิการ งานช่วยอำนวยการ และงานเลขานุการ งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร งานศึกษาอบรม งานการข่าว งานบันทึก ตรวจสอบ ควบคุม และรายงานข้อมูลสถานภาพ

กำลังพลของข้าราชการตำรวจในสังกัด งานที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

กองกำกับการสืบสวนสอบสวน มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสืบสวนสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลาย ในเขตอำนาจการรับผิดชอบของกองบังคับการตำรวจนครบาล รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย แบ่งออกเป็น 5 ชุดสืบสวน

กลุ่มงานสอบสวน มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการค้าหญิงและเด็ก หรือการค้ามนุษย์ งานคดี ในเขตอำนาจการรับผิดชอบของกองบังคับการตำรวจนครบาล

สถานีตำรวจนครบาล แต่ละสถานีมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1) ดำเนินการการถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ พระราชอาคันตุกะ และบุคคลสำคัญอื่น ๆ ในเขตอำนาจการรับผิดชอบ

2) งานสืบสวนสอบสวนคดีอาญา ตลอดจนดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบทั้งหลายในเขตอำนาจ การรับผิดชอบ

3) งานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การรักษาความสงบเรียบร้อย การให้ความปลอดภัยแก่ประชาชน และการให้บริการช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ

4) งานส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่นหรือชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมตำรวจ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญา รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัย ของประชาชนตามความเหมาะสมและความต้องการของแต่ละพื้นที่

5) งานจัดการจราจรในเขตอำนาจการรับผิดชอบ

6) ให้การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำนาจการรับผิดชอบ

7) ควบคุม ดูแลร้านค้าของเก่าให้ปฏิบัติตามกฎหมาย

- 8) ควบคุม ดูแล และสอดส่องการเรียไรให้เป็นไปตามกฎหมาย
- 9) เป็นเจ้าหน้าที่ทะเบียนคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนคนต่างด้าว
- 10) งานคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ
- 11) งานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

4. กองบังคับการสืบสวนสอบสวน ประกอบด้วย

ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบงานธุรการและงานสารบรรณ งานบริหารงานบุคคล งานคดีและวินัย งานนโยบายและแผน และงานยุทธศาสตร์ งานการเงินและงานบัญชี งานงบประมาณ งานส่งกำลังบำรุง งานสวัสดิการ งานช่วยอำนวยการและงานเลขานุการ งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร งานศึกษาอบรม งานการข่าว งานบันทึก ตรวจสอบ ควบคุม และรายงานข้อมูลสถานภาพ กำลังพลของข้าราชการตำรวจในสังกัด งานที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

กองกำกับการสืบสวน 1 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสืบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสืบสวนการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา การกระทำผิดต่อความมั่นคงของรัฐ รวมถึงการกระทำผิดในลักษณะเป็นองค์กรหรือผู้มีอิทธิพล ที่เกี่ยวพันต่อเนื่องหลายพื้นที่ ในเขตอำนาจความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ในความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและชื่อเสียง ตลอดจนงานปราบปรามผู้มีอิทธิพลและมีปืนรับจ้าง กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งการกระทำผิดที่มีลักษณะคล้ายคลึงและที่เกี่ยวข้อง

กองกำกับการสืบสวน 2 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสืบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสืบสวนการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา การกระทำผิดต่อความมั่นคงของรัฐ รวมถึงการกระทำผิดในลักษณะเป็น 208 องค์กรหรือผู้มีอิทธิพล ที่เกี่ยวพันต่อเนื่องหลายพื้นที่ ในเขตอำนาจความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน งาน

ปราบปรามการโจรกรรมยานพาหนะ งานป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษ งานปราบปรามการโจรกรรมสินค้าทางน้ำ รวมทั้งการกระทำความผิดที่มีลักษณะคล้ายคลึงและที่เกี่ยวข้อง

กองกำกับการสืบสวน 3 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสืบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสืบสวนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา การกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ รวมถึงการกระทำความผิดในลักษณะเป็นองค์กรหรือผู้มีอิทธิพล ที่เกี่ยวพันต่อเนื่องหลายพื้นที่ ในเขตอำนาจความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ในความผิดเกี่ยวกับกฎหมายที่มีโทษทางอาญา (ยกเว้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองกำกับการสืบสวน 1 และ 2) งานปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอบายมุขต่าง ๆ งานปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา งานปราบปรามลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและทรัพยากรธรรมชาติ งานปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการกระทำความผิดที่มีลักษณะคล้ายคลึงและที่เกี่ยวข้อง

กองกำกับการสืบสวน 4 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสืบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสืบสวนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา การกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ รวมถึงการกระทำความผิดในลักษณะเป็นองค์กรหรือผู้มีอิทธิพล ที่เกี่ยวพันต่อเนื่องหลายพื้นที่ ในเขตอำนาจความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ในความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ตลอดจนการสืบสวนกรณีมีเหตุชุมนุมเรียกร้องต่าง ๆ รวมทั้งการกระทำความผิดที่มีลักษณะคล้ายคลึงและที่เกี่ยวข้อง

กองกำกับการวิเคราะห์ข่าวและเครื่องมือพิเศษ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสืบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญา สืบสวนอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กร หรือผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวระหว่างหลายพื้นที่ ดำเนินการด้านกรรมวิธีข่าวกรอง และเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และติดตามสถานการณ์อาชญากรรมและความมั่นคงในเขตอำนาจการรับผิดชอบ สืบสวนคดีอาญาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือพิเศษ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรด้านการสืบสวน

สอบสวนให้มีความรู้ในด้านการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือพิเศษ การเฝ้าฟัง และการใช้เครื่องมือพิเศษในการสืบสวนหาข่าว รวมทั้งเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลอาชญากรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในเขตอำนาจการรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

กลุ่มงานสอบสวน มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาสอบสวนคดีอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรหรือผู้มีอิทธิพลที่คาบเกี่ยวระหว่างหลายพื้นที่ ในเขตอำนาจการรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

5. กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ ประกอบด้วย

ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบงานธุรการและงานสารบรรณงานบริหารงานบุคคล งานคดีและวินัย งานนโยบายและแผน และงานยุทธศาสตร์ งานการเงินและงานบัญชี งานงบประมาณ งานส่งกำลังบำรุง งานสวัสดิการ งานช่วยอำนวยการและงานเลขานุการงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร งานศึกษาอบรม งานการข่าว งานบันทึก ตรวจสอบ และรายงานข้อมูลสถานภาพกำลังพลของข้าราชการตำรวจในสังกัด งานที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

กองกำกับการสุนัขและม้าตำรวจ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม ดูแล และจัดกำลังชุดสุนัขตำรวจออกปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สนับสนุนตำรวจท้องที่ ในเขตพื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลหรือหน่วยงานอื่นที่ร้องขอเพื่อทำการพิสูจน์กลิ่นหรือสะกดรอย ฝึกอบรมเกี่ยวกับกิจการของสุนัข ดำเนินการดูแล บำรุง เลี้ยง รักษาสุนัขตำรวจ พร้อมทั้งจัดตำรวจม้าถวายอารักขาและรักษาความปลอดภัยขององค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ และผู้แทนพระองค์ ในการเสด็จพระราชดำเนินในเขตพื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อย โดยจัดสายตรวจตำรวจม้าสนับสนุนตำรวจท้องที่เป็นกองเกียรติยศในงานพิธีสำคัญ ๆ ฝึกอบรมเกี่ยวกับกิจการตำรวจม้า ดำเนินการดูแล บำรุง เลี้ยง รักษาม้า

กองกำกับการศูนย์รวมข่าว มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการรับแจ้งเหตุ อำนวยการ ควบคุม และปฏิบัติการด้านสื่อสาร โดยเป็นศูนย์รวมข่าวการสื่อสารของกองบังคับการ

สายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ และกองบัญชาการตำรวจนครบาล อำนาจการ ควบคุม สงครามการ ปฏิบัติงานของสายตรวจยานพาหนะ เก็บรวบรวมสถิติข้อมูลสถิติอาชญากรรม ข้อมูลท้องถิ่น และ ข้อมูลอื่น เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจท้องที่และการรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์ 214 เครื่องมือทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เครื่องมือสื่อสาร และ อุปกรณ์เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

กองกำกับการสายตรวจ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการ อำนาจการ ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบ เรียบร้อย โดยการจัด สายตรวจออกตรวจ รวมทั้งสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับแหล่งอาชญากรรม คดีบาง ประการตามคำสั่ง และข่าวที่เกี่ยวกับความเคลื่อนไหว พฤติกรรมทางด้านการก่อความไม่สงบ ภายใน สนับสนุนในด้านการใช้อาวุธและอุปกรณ์พิเศษในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเกิดขึ้นในเขตพื้นที่ของกองบัญชาการตำรวจนครบาลและเขตพื้นที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชาที่มี อำนาจจะพิจารณาสั่งการ ดูแลและบำรุงซ่อมแซมยานพาหนะในสังกัดกองกำกับการสายตรวจ

กองกำกับการต่อต้านการก่อการร้าย มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ต่อต้านการก่อการร้ายในเมือง การอารักขาและรักษาความ ปลอดภัยบุคคลและสถานที่สำคัญ การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การฝึกอบรมให้กับบุคลากรทั้ง หน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนป้องกันและปราบปรามการ กระทำของกลุ่มชนอันจะเป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยและสนับสนุนกำลังตำรวจ ท้องที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม งานป้องกันการก่อวินาศกรรมในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมถึงต่างจังหวัดเมื่อได้รับการร้องขอ โดยได้รับคำสั่งอนุมัติจาก ผู้บังคับบัญชา

กลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานค้นหา เก็บกู้ พิสูจน์ทราบ ทำให้ปลอดภัย ซึ่งวัตถุระเบิดในสถานที่สงสัยว่าจะมีหรือได้รับแจ้ง งานตรวจ สถานที่เกิดเหตุในกรณีที่มีเหตุเกิดระเบิดขึ้น งานป้องกันการก่อวินาศกรรม งานรักษาความ ปลอดภัยสถานที่และบุคคลเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มงานสัตวแพทย์และสัตว์บาล มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแล บำรุงเลี้ยง รักษาฆ่าและสุนัข

6. กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน ประกอบด้วย

ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบงานธุรการและงานสารบรรณ งานบริหารงานบุคคล งานคดีและวินัย งานนโยบายและแผน และงานยุทธศาสตร์ งานการเงินและงานบัญชี งานงบประมาณ งานส่งกำลังบำรุง งานสวัสดิการ งานช่วยอำนวยการและงานเลขานุการ งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร งานศึกษาอบรม งานการข่าว งานบันทึก ตรวจสอบ ควบคุม และรายงานข้อมูลสถานภาพ กำลังพลของข้าราชการตำรวจในสังกัด งานที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

กองกำกับการอารักขา 1 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ โดยจัดกำลังตำรวจถวายความปลอดภัย ณ เขตพระราชฐานและที่ประทับภายในเขตพื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลและเขตพื้นที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งการ

กองกำกับการอารักขา 2 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ โดยจัดกำลังตำรวจถวายความปลอดภัยขณะประทับ ณ พระราชฐานหรืออาคารที่จัดถวายเป็นที่ประทับชั่วคราว รักษาความปลอดภัยในขบวนเสด็จพระราชดำเนิน โดยรถยนต์ รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญและบุคคลสำคัญแห่งรัฐต่างประเทศ ภายในเขตพื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลและเขตพื้นที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งการ

กองกำกับการควบคุมฝูงชน 1-2 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมการก่อการจลาจล การกระทำของกลุ่มชนอันจะเป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย สนับสนุนงานรักษาความมั่นคงและกิจการพิเศษ ตลอดจนสนับสนุนและเสริมกำลังให้กับตำรวจท้องที่เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

7. กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี

ประกอบด้วย งานอำนวยการ งานสืบสวนตรวจตราและควบคุม งานกิจกรรมเด็ก เยาวชน และสตรี งานสงเคราะห์และคุ้มครอง

8. ศูนย์ฝึกอบรม

มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการ งานบริการการศึกษา และฝึกอบรม ดำเนินการเกี่ยวกับงานฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรของกองบัญชาการตำรวจนครบาล และดำเนินการเกี่ยวกับงานสรรหาบุคคลเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งและการสอบเพื่อบรรจุเข้ารับราชการ

โครงสร้างการบังคับบัญชา

โครงสร้างการบังคับบัญชาของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ปรากฏรายละเอียดตามภาพประกอบ ดังนี้

แผนภาพที่ 2-1 โครงสร้างการบังคับบัญชาของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ความหมายของการมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มักจะถูกกล่าวถึงในแง่ผลของการปฏิบัติงาน ดังนั้นในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จึงเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างหนึ่ง และมีการให้นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ไว้หลากหลายความหมาย ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2531 : 12) กล่าวว่า ประสิทธิภาพทางราชการ คือ ผลการปฏิบัติงานที่รวมถึงความพอใจ และประโยชน์ที่ก่อให้เกิดกับมวลชน และรวมถึงคุณค่าทางสังคมที่จะนำเอาเรื่องของเวลาเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย

วิรัช สงวนวงษ์วาน (2536 : 86) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ เครื่องชี้วัดในการวัดความเจริญก้าวหน้า หรือความล้มเหลวขององค์การ โดยผู้บริหารจะเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมกับองค์การของตนเองเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด

สมพงษ์ เกษมสิน (2536 : 7) ได้กล่าวถึงคุณค่าการบริหารในด้านประสิทธิภาพว่าเป็นการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่คาดหมายไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การทำงานที่ต้องการให้ได้รับประโยชน์สูงสุด และการที่จะพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพหรือไม่ ก็ให้พิจารณาจากผลงานดังนั้นประสิทธิภาพจึงเท่ากับผลผลิต สำหรับหน่วยงานของราชการ จะรวมความหมายพึงพอใจของผู้บริการเข้าไปด้วย สามารถเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$E = (O-I) + S$$

E = ประสิทธิภาพของงาน (Efficient)

O = ผลผลิตหรือผลงานที่ได้รับออกมา (Output)

I = ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรทางการบริหารที่ใช้ไป (Input)

S = ความพึงพอใจในผลงานที่ออกมา (Satisfaction)

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2538 : 2) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในระบบราชการ หมายถึงผลผลิตและประสิทธิภาพ ซึ่งประสิทธิภาพสามารถมองได้หลายมิติขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการพิจารณาดังนี้

1. มิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต คือ การใช้ทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุและเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดความเสียหายน้อยที่สุด
2. มิติของกระบวนการบริหาร คือ การทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐาน รวดเร็ว และใช้เทคโนโลยีที่สะดวกกว่าเดิม
3. มิติของผลผลิตและผลลัพธ์ คือ การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร ทนเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและบริการ ทำให้เป็นที่พอใจของลูกค้าหรือผู้มารับบริการ

ธงชัย สันติวงษ์ (2539 : 198) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ กิจกรรมด้านการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวิธีการ ที่หน่วยงานพยายามกำหนดเพื่อที่จะให้ทราบอย่างชัดเจนว่าพนักงานของตนสามารถปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงใด

วิเชียร วิทษอุดม (2548 : 22) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ คือ การทำงานที่ประหยัดได้ผลงานที่รวดเร็ว คุ่มค่ากับการใช้ทรัพยากรทั้งเงิน คน วัสดุอุปกรณ์ และเวลา

หลักการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน

สมพงษ์ เกษมสิน (2536 : 30) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งควรจะประกอบไปด้วย ปัจจัยดังต่อไปนี้

1. การทำความเข้าใจและกำหนดแนวความคิดของการทำงานให้กระจ่าง
2. การใช้หลักสามัญสำนึกในการพิจารณาความน่าจะเป็นไปได้ของงาน
3. การให้คำปรึกษาแนะนำต้องถูกต้องสมบูรณ์
4. การรักษาระเบียบวินัยในการทำงาน
5. ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์
6. การทำงานต้องเชื่อถือได้ มีความฉับพลัน และมีสมรรถภาพ
7. มีการลงทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน
8. งานที่ควรจะมีลักษณะที่มีการแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานอย่างทั่วถึง
9. กำหนดมาตรฐานที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสอนงานได้

10. การให้บำเหน็จรางวัลแก่งานที่ดี

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ (2541: 4-5) ได้กล่าวถึงหลักการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้คือ มีหลักคุณธรรมในการบริหารงาน ในการตัดสินใจในการทำงาน การมีส่วนร่วม การมีความซื่อสัตย์สุจริต การยึดมั่นในหลักการ การจงรักภักดีและกตัญญูต่อสถาบันและประเทศชาติ มีความสามารถในด้านเทคนิคและวิชาการ รวมทั้งความสามารถในการคิด ในการสื่อความทั้งการพูดและการเขียน ความสามารถในการสร้างและประสานความสัมพันธ์ที่ดี

การวัดประสิทธิภาพขององค์กร

หลักเกณฑ์ในการวัดประสิทธิภาพขององค์กรนั้น เป็นเรื่องที่ไม่มีความตายตัว ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้ศึกษาแต่ละรายจะใช้แนวคิดใดต่อการศึกษาองค์กรแต่ละประเภท อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ได้แนวทางในการศึกษา หรือเพื่อประยุกต์ใช้ในแต่ละองค์กร

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์ (2544 : 40-41) ได้เสนอแนวความคิดในการวัดประสิทธิภาพองค์กรไว้ว่า การวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรนั้น ก็คือ การวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรนั่นเอง โดยสามารถวัดได้ดังนี้

1. ความสามารถในการจัดบริการให้เพียงพอแก่ความต้องการของผู้บริการ
2. ความสามารถในการจัดบริการให้อย่างยุติธรรม โดยในลักษณะของการจัดบริการนั้น จะต้องเป็นไปอย่างเสมอภาคและเสมอหน้า
3. ความสามารถในการจัดบริการได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการหยุดชะงักหรือติดขัดในการให้บริการนั้น
4. ความสามารถในการจัดบริการให้อย่างรวดเร็วและทันต่อเวลา ตามลักษณะความจำเป็นรีบด่วนในบริการและตามความต้องการของประชาชนในบริการนั้น
5. ความสามารถในการพัฒนาบริการ ที่จัดให้ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพให้มีความเจริญก้าวหน้า ตามลักษณะของการบริการนั้น ๆ ขึ้นไปเรื่อย ๆ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดประสิทธิภาพขององค์การ

Richard M.Steers (1997 : อ้างในกรณี มหานนท์ ,2539 : 44-45) ได้ศึกษาและรวบรวมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดประสิทธิภาพขององค์การ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะขององค์การ
2. ลักษณะของสภาพแวดล้อม
3. ลักษณะของพนักงาน
4. นโยบายการบริหารการปฏิบัติ

ตารางที่ 2-1 การจำแนกปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดประสิทธิภาพขององค์การ

ลักษณะของ องค์การ	ลักษณะของ สภาพแวดล้อม	ลักษณะของ พนักงาน	นโยบายการบริหาร และการปฏิบัติ
โครงสร้าง -การกระจายอำนาจ -ความชำนาญพิเศษ -ความเป็นทางการ -การบังคับบัญชา -ขนาดขององค์การ -ขนาดของ หน่วยงาน	ภายนอก -ความสลับซับซ้อน -ความมั่นคง -ความไม่แน่นอน ภายใน -แนวโน้มของความสำเร็จ -ความเอาใจใส่ต่อ พนักงาน	ความผูกพันต่อ องค์การ -ความสนใจ -การรักษาไว้ -ความผูกมัดใจ การปฏิบัติงาน -การจงใจ,เป้าหมาย ความต้องการ	-การวางเป้าหมายที่ แน่นอน -การจัดการและการใช้ ทรัพยากร -การสร้าง สภาพแวดล้อมในการ ปฏิบัติงาน -กระบวนการ ติดต่อสื่อสาร
เทคโนโลยี -การปฏิบัติการ -วัสดุอุปกรณ์ -ความรู้	-แนวโน้มการให้รางวัล -การลงโทษ -ความมั่นคง: ความเสี่ยง -ความเปิดเผย: การ ป้องกัน	-ความสามารถ -ความชัดเจนของ บทบาท	-ภาวะผู้นำและการ ตัดสินใจ -การปรับตัวขององค์การ และการริเริ่มสิ่งใหม่

ที่มา : กรณี มหานนท์ ,2539 : 45

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นในความหมายหรือหลักการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพจะมีเรื่องของความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ ดังนั้นความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคลก็ควรจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ จะพบว่าประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานหรือการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นเงิน แรงงาน เวลา วัสดุอุปกรณ์ แต่ได้ประโยชน์สูงสุด คุ่มค่ากว่าทรัพยากรที่เสียไป หรือได้ผลงานตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้

แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมฝูงชน

ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับฝูงชน

ฝูงชน (Crowd) เป็นศัพท์ทางสังคมวิทยา หมายถึง คนจำนวนหนึ่งซึ่งมารวมตัวกันในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายของความตั้งใจร่วมกันมีความเป็นหนึ่งเดียวกันทางจิตใจและพฤติกรรม ทั้งนี้เมื่อบุคคลมารวมกันเป็นฝูงชนแล้วจะมีความใกล้ชิดกันมากทั้งทางร่างกายและจิตใจทันที และอาจรู้จักกันมาก่อน ก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่าพฤติกรรมร่วมของฝูงชน หรือพฤติกรรมฝูงชน (Crowd Behavior) ซึ่งเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่มีความก้าวร้าวรุนแรง ทำแล้วมีอารมณ์ร่วมเมื่อเกิดขึ้นจะมีลักษณะเร่งด่วน มีการปฏิบัติที่รุนแรงเนื่องจากมีความใกล้ชิดกันทางกายภาพ มีการเร้าอารมณ์เป็นวงจรทำให้เกิดการระบาดทางอารมณ์ ไม่มีเหตุผล ไม่เกรงกลัวกฎหมายบ้านเมือง เพราะฝูงชนไม่มีตัวตน (เมื่อสลายตัวไปแล้วก็ไม่ทราบว่ามีใครกระทำความผิด) แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หากจับกุมต้องจับทั้งหมด ดังนั้นผลการกระทำ จึงไม่มีใครรับผิดชอบ บางครั้งจะบ้าคลั่งทำร้ายคน ทำลายทุกอย่างที่ขวางหน้า (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ,2541 : 21)

Gustave Lebon (อ้างในศิริพันธ์ ถาวรทิววงศ์ ,2535 : 25) นักจิตวิทยาสังคม ได้ศึกษาค้นคว้าพฤติกรรมร่วมของฝูงชน พบว่า “บุคคลใดก็ตามที่ประกอบเข้าเป็นฝูงชนไม่ว่าจะมีแบบแผนการดำเนินชีวิตส่วนตัว อาชีพ นิสัยใจคอ หรือสติปัญญาเป็นอย่างไร คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันก็ตามจะมีส่วนร่วมในอารมณ์ของฝูงชนนั้นๆ” นั่นคือ ฝูงชนจะมีความเป็นเอกกรุปทางใจ

จึงแสดงออกที่เหมือนกันถึงอารมณ์ที่รุนแรงและไร้เหตุผลและเมื่อรวมตัวเป็นฝูงชนจะเกิดพฤติกรรมร่วมโดยทันที นอกจากนั้นจะพบว่าตัวการสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมร่วมก็คือ การระบาดของอารมณ์ (Social Contagion) หมายถึง การมีรู้สึกและอารมณ์ร่วมกัน หรือเรียกว่า Collective Mind ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการแสดงออกของพฤติกรรมที่นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ทางสังคมนอกเหนือจากกฎหมายที่มีลักษณะรุนแรง แต่การระบาดของอารมณ์จะขึ้นอยู่กับลักษณะของฝูงชนว่าเป็นฝูงชนประเภทใด ถ้าเป็นฝูงชนประเภทการรวมตัวกันยามปกติ เช่น การดูมหรสพ การทำพิธีมงคล พฤติกรรมร่วมก็คือการปรบมือ โห่ร้องยินดี สนุกสนานเป็นอาทิ แต่พฤติกรรมร่วมที่เป็นการรวมตัวของฝูงชนที่มีเป้าหมาย จะมีแบบแผนที่มีอิทธิพลต่อสังคมอาจสร้างความวุ่นวาย รูปแบบพฤติกรรมร่วมที่มีรากฐานมาจากการระบาดของอารมณ์จะแสดงออกมาใน 2 ลักษณะ คือ (ศิริพันธ์ ถาวรทวิวงศ์ ,2535 : 25)

1. รูปแบบถาวร รุนแรง ตื่นเต้น ใต้แก่

1.1 ฝูงชนที่บ้าคลั่ง (Mob)

1.2 การจลาจล (Riot)

1.3 ฝูงชนที่แตกตื่น ตกใจ (Panic)

1.4 ฝูงชนที่ตื่นเต้น สนุกสนาน (Orgies)

2. รูปแบบสงบ ใต้แก่

2.1 การเห่อ (Fad)

2.2 การเห่อตามสมัย (Fashion)

2.3 การคลั่งไคล้ (Crazy)

2.4 การบ้าคลั่ง (Mass Hysteria)

ประเภทของฝูงชน

การแบ่งประเภทของฝูงชนนั้น นักวิชาการส่วนมากมักจะยอมรับการแบ่งตามสังคมวิทยา คือ การแบ่งฝูงชนเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ,2541 : 29)

1. ผู้ชมที่มาพร้อมตัวกันโดยไม่มีจุดมุ่งหมายใดเฉพาะ แต่มีเพียงความสนใจชั่วครั้งชั่วคราวแล้วก็แยกกันไป เช่น เวลาเกิดอุบัติเหตุ
2. ผู้ชมที่มาพร้อมกันโดยอยู่ภายใต้สัญลักษณ์นิยม (Symbol) คือ มีส่วนร่วมกันภายใต้กฎเกณฑ์บางอย่าง เช่น การชมการแสดง หรือกีฬา โดยต้องมาร่วมตัวกันตามเวลาที่กำหนดและบุคคลที่มาพร้อมกันต้องปฏิบัติตาม เช่น นั่งตามเลขที่นั่ง
3. ผู้ชมที่มีลักษณะระบอบทางอารมณ์ มีการแสดงออกในลักษณะที่รุนแรงก้าวร้าว และมีการกระทำหรือพฤติกรรมในทางรุนแรงเชิงทำลาย เช่น การประท้วง การก่อการจลาจล
4. ผู้ชมที่แสดงออกถึงความตื่นเต้นสนุกสนาน เช่น การปรบมือ การเดินร่า การร้องเพลง

สาเหตุของการเข้าร่วมกับผู้ชม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2541 : 30) ได้แบ่งสาเหตุที่ประชาชนหรือบุคคลตัดสินใจเข้าร่วมกับผู้ชมว่าเกิดจากเหตุจูงใจ(Motive) หลายประการ ได้แก่

1. การเข้าร่วมจากการตื่นเต้นด้วยความบังเอิญ เช่น ผู้ชมประเภทแตกตื่น เมื่อเกิดไฟไหม้ เรือล่ม ตึกถล่ม
2. การเข้าร่วมจากเหตุแห่งความจงรักภักดีต่อกลุ่มหรือหมู่คณะ เช่น การเข้าร่วมชุมนุมประท้วงต่างๆ แม้ว่าบางครั้งไม่มีเหตุผลสำหรับตนเอง เป็นต้น
3. การเข้าร่วมเพราะความสนุกสนาน ส่วนมากเป็นนักเรียน นักศึกษา วัยรุ่น
4. การเข้าร่วม เพราะได้รับการกระตุ้นทางอารมณ์ อันเป็นผลมาจากการระบอบทางอารมณ์จนเกิดความรู้สึกว่าจะทนอยู่เฉยไม่ได้
5. การเข้าร่วมเพราะมีจุดหมายเพื่อการผสมโรง พวกนี้จะช่วยผลักดันให้เหตุการณ์เลวร้ายลงหรือลุกลาม เพื่อประโยชน์ของตนเอง เช่น พวกอันธพาล พวกโจร พวกนักการเมืองที่มีเป้าหมายแฝงเร้น

6. การเข้าร่วมโดยการถูกขู่ข่ม จะมีลักษณะของการวางแผนมาล่วงหน้า เพื่อสร้างความวุ่นวาย เช่น การทำให้ตนเองหรือพวกถูกขู่ข่มแก่ในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้องให้คนสนใจ เห็นใจ และช่วยเหลือ เช่น การตะโกนว่าตำรวจทำร้ายประชาชน เป็นต้น

การเกิดและลักษณะทั่วไปของพฤติกรรมฝูงชน

พฤติกรรมฝูงชนอาจเกิดขึ้นได้ใน 2 ลักษณะ คือ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ,2541 : 32-33)

1. การเกิดขึ้นโดยปกติ ได้แก่ ฝูงชนยามสงบโดยทั่วไป ได้แก่ ผู้ดู ผู้ฟัง เป็นพฤติกรรมฝูงชนที่อยู่ภายใต้บรรทัดฐานของสังคม เช่น ฝูงชนในโรงพยาบาลนตร์ โรงละคร สถานที่จัดแสดงดนตรี เป็นต้น

2. การเกิดขึ้นโดยบังเอิญ โดยไม่มีใครคาดหวังไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะมีลักษณะเกิดขึ้นแบบทันทีโดยไม่มี การวางแผน แต่บางกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจก็สามารถมองเห็นได้ล่วงหน้า หากวิเคราะห์เข้าใจทำนายล่วงหน้าและควบคุมได้ ลักษณะสำคัญของพฤติกรรมฝูงชนโดยทั่วไป ได้แก่

2.1 การดำรงอยู่ในระยะเวลาอันสั้น เพราะเกิดขึ้นแบบทันทีเพื่อตอบสนองโต้ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น เมื่ออารมณ์ได้รับการตอบสนองเป็นที่พอใจ ก็จะสลายตัวไป

2.2 การไม่มีโครงสร้าง เพราะการรวมตัวของฝูงชนเกิดจากบุคคลที่มาจากที่ต่าง ๆ ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน มีประสบการณ์ และอาชีพที่ต่างกัน

2.3 จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมฝูงชนไม่มีความแน่นอน อาจจะมีมาก อาจจะมีน้อย

2.4 ไม่มีบรรทัดฐานทางสังคมยึดเหนี่ยว เพราะสมาชิกจะถูกอิทธิพลของฝูงชนเข้าครอบงำให้แสดงออกในรูปแบบเดียวกัน เพื่อมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ร่วมกัน และมีบรรทัดฐานของสังคมที่เกิดขึ้นภายหลัง

2.5 หัวหน้าจะเกิดขึ้นภายหลังโดยไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น และคนในฝูงชนก็ยอมรับและปฏิบัติตาม เช่น การส่งเคลื่อนขบวน การส่งหยุดขบวน การสั่งให้ทำสิ่งต่าง ๆ

กล่าวได้ว่าฝูงชนและพฤติกรรมฝูงชน มีลักษณะเฉพาะ คือ

1. ไม่มีตัวตน (Anonymity) ฝูงชนจะไม่มีตัวตน เพราะประกอบด้วยคนจำนวนมาก

มากและส่วนใหญ่ไม่รู้จกกัน เกิดขึ้นชั่วคราว การแสดงออกจะเป็นไปในรูปของกลุ่ม ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่มซึ่งเกิดขึ้นภายหลังและอาจมีความขัดแย้งกับบรรทัดฐานของสังคม

2. ไม่เจาะจงบุคคล (Impersonality) เมื่อแสดงออกทางฝูงชนจะมีลักษณะไม่สนใจตัวบุคคล รวมทั้งความรู้สึกส่วนบุคคลด้วยไม่คำนึงว่าฝ่ายตรงข้ามจะเป็นใคร คนดีหรือคนเลว หรือยามปกติอาจเป็นเพื่อนฝูง คนรู้จักและเมื่ออยู่ในฝูงชน การระบอบทางอารมณ์ก่อให้เกิดความรู้สึกตรงกันข้าม เช่น การจลาจล ความวุ่นวายจากการชุมนุม เป็นต้น

3. อยู่ในสภาวะที่ชักจูงง่าย (Suggest Ability) เนื่องจากมีลักษณะไร้โครงสร้างและมีการระบอบทางอารมณ์ ไม่มีการกำหนดตัวหัวหน้ามาก่อน รูปแบบ พฤติกรรมไม่มีทิศทางใดชัดเจนเพราะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

4. มีการระบอบทางอารมณ์(Social Contagion) ซึ่งได้กล่าวแล้วข้างต้น โดยการระบอบทางอารมณ์นั้นสามารถชักจูงโน้มน้าวจิตใจคนมากขึ้น

รูปแบบของพฤติกรรมฝูงชน

สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ตามลักษณะของฝูงชน (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2541 : 34) ได้แก่

1. ผู้ดูหรือผู้ฟังจะมีการดึงดูดอารมณ์ให้เคลื่อนไหว เหมือนเคลื่อนไปตามจังหวะ เข้าใจมีอารมณ์ที่รุนแรงขึ้น เช่น การปรบมือ การโห่ร้อง การเต้น

2. ฝูงชนบ้าคลั่ง เป็นฝูงชนที่ถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ให้แสดงออกถึง การกระทำที่รุนแรงมีการระบอบทางอารมณ์ เริ่มการคิดมั่วร้าย เริ่มระบายอารมณ์ความเคียดแค้น ไปสู่สิ่งต่าง ๆ ที่ขวางหน้า

3. การก่อจลาจล เป็นฝูงชนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเชิงทำลาย เกิดขึ้นตามที่ต่าง ๆ เพื่อแสดงความไม่พอใจ ทำลาย หรือเรียกร้องบางสิ่งบางอย่าง

4. ฝูงชนแตกตื่น เป็นลักษณะเกิดขึ้นทันทีในสถานการณ์คับขัน ฝูงชนที่เกิดขึ้นในสภาวะปกติเป็นฝูงชนที่อยู่ภายใต้บรรทัดฐานของสังคมไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม เจ้าหน้าที่ตำรวจมีส่วนเกี่ยวข้องน้อย แต่ฝูงชนที่เกิดจากสภาวะการขัดแย้งจากสาเหตุต่าง ๆ รูปแบบ

ลักษณะของฝูงชนมีแนวโน้มที่จะก่อความรุนแรงและเกิดความเสียหายแก่สังคมโดยรวม เจ้าหน้าที่ตำรวจจำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับฝูงชนดังกล่าว โดยการเข้าไปควบคุมให้อยู่ในความสงบ

การบริหารงานตำรวจกับการควบคุมฝูงชน

การบริหารงานตำรวจเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะเสริมสร้างให้บทบาทหน้าที่ตำรวจชัดเจนและตรงเป้าหมายมากขึ้นในการที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการรักษาความสงบเรียบร้อย การให้ความคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้ดีที่สุด ภารกิจดังกล่าวมีขอบเขตกว้างขวางมาก การบริหารงานตำรวจมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเอาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ เช่น เงิน บุคคล วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้และให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ให้ได้มากที่สุด โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ต่าง ๆ คือ ความถูกต้อง ความประหยัด ความรวดเร็ว ความเสมอภาค และความเป็นธรรม บนพื้นฐานการปฏิบัติงานด้วยความสุจริตของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การบริหารงานตำรวจ จะหมายถึงความร่วมมือร่วมใจในการนำกระบวนการทางการบริหาร (Administrative Functions) มาช่วยดำเนินการให้ปฏิบัติงานของตำรวจเป็นไปอย่างราบรื่นและ ดีที่สุด ทั้งสายการปฏิบัติงานหลัก และงานสนับสนุน หรือฝ่ายช่วยเหลือ ในด้านรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการบริหารงานของตำรวจ (Police Administration) ในปัจจุบันมีลักษณะวิชาการในลักษณะเฉพาะวิชาชีพ และมีการศึกษาต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาเอก โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาเป็นลักษณะการนำเอาทฤษฎีการบริหารงานต่าง ๆ ทางรัฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานของตำรวจ เช่น แนวความคิดของ Richard L. Holloomo ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “Municipal Police Administration” ซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “โพสต์เบคเพอร์ด” (POSTBECPIRD) โดยย่อมาจากอักษรตัวแรกของคำต่าง ๆ ในรายละเอียดดังนี้

- P คือ Planning ได้แก่ การวางแผน โดยนำองค์ความรู้ด้านการวางแผนมาปรับประยุกต์
- O คือ Organization ได้แก่ องค์การและ โครงสร้างตลอดจนการแบ่งส่วนของการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ

- S คือ Staffing ได้แก่ การจัดหาหรือคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานหรือบริหารงานต่าง ๆ ในส่วนของงานสนับสนุนด้านข้อมูลต่าง ๆ
- T คือ Training ได้แก่ การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ
- B คือ Budgeting ได้แก่ การงบประมาณต่าง ๆ ความรู้เรื่องการจัดทำงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณสำหรับการบริหารงานด้านต่าง ๆ
- E คือ Equipment ได้แก่ การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนอุปกรณ์ที่สำคัญที่จำเป็นต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติการกิจ เช่น ปืน รถยนต์ โล่ กระบอง เป็นต้น
- C คือ Co-ordination ได้แก่ การประสานงานทั้งในหน่วย ภายในสำนักงานแห่งชาติ หรือประสานงานภายนอกกับหน่วยงานต่าง ๆ
- P คือ Public Relation ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดความเข้าใจตรงกัน เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อประชาชน
- I คือ Intelligence ได้แก่ การข่าวกรอง ซึ่งมีความจำเป็นมาก โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากระบบข่าวสารต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจในเชิงการบริหาร
- R คือ Reporting Evaluation ได้แก่ การรายงานผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้การประเมินผล จะมีส่วนช่วยทำให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น
- D คือ Directing ได้แก่ การอำนวยการหรือการสั่งการซึ่งมีความจำเป็นมาก การมีความเข้าใจในเรื่องการตัดสินใจมีความสำคัญต่อการสั่งการมากโดยเฉพาะในลักษณะงานเฉพาะหน้า และเกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน

แนวความคิดด้านการบริหารงานตำรวจในปัจจุบัน เมื่อพิจารณาจากนโยบายและหน้าที่ของตำรวจ ลักษณะความรับผิดชอบที่มีกว้างขวางมาก จนคล้ายจะเป็นองค์กรแบบอเนกประสงค์ และเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไป มีการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ทั้งทางสังคม ตลอดจนจำนวนบุคลากรมีส่วนก่อให้เกิดปัญหาการบริหารงานตำรวจ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานตำรวจ เพื่อให้มีที่ปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานตำรวจด้านต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 13 ด้าน ได้แก่ ด้านกำลังพล ด้านการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาจิตใจและเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจ ด้านสวัสดิการ ด้านคดีและวินัย ด้านแผนงานโครงการและงบประมาณ ด้านระเบียบการปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน และการจัดการในหน่วยงาน ด้านพัสดุและพลาธิการ ด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องมือสื่อสาร และยานพาหนะ ด้านการเงิน ด้านบำเหน็จบำนาญ ด้านการข่าวและสันติบาล ด้านประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างภาพพจน์ตำรวจ

การบริหารงานตำรวจเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ การพัฒนาการบริหารงานตำรวจไม่สามารถกระทำโดดเดี่ยวได้ ต้องมีความสัมพันธ์กับกระบวนการยุติธรรมทุกส่วน ประกอบด้วย ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ ซึ่งมีหน้าที่ร่วมกันในการสร้างความสงบเรียบร้อยของสังคมและตำรวจเป็นหน่วยแรกในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งกระบวนการยุติธรรมและการบริหารงานตำรวจในอนาคตจะมีลักษณะเปิด โดยมีการป้อนเข้าและย้อนกลับของข้อมูล ย่อมมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข้อมูล และช่วยให้การบริหารงานมีเหตุผล ให้มีความสำคัญต่อวิชาการ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ลักษณะการบริหารงานของระบบเปิด ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลป้อนเข้า (Input) ได้แก่ การป้อนทรัพยากรต่างๆ เข้าระบบทั้งบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

2. การดำเนินการตามขั้นตอน (Processing) ได้แก่ เป็นการนำวัตถุดิบและพลังงานต่าง ๆ มาใช้ตามวัตถุประสงค์หลักและรองขององค์กร

3. ข้อมูลส่งออก (Output) เป็นการส่งผลงานหรือผลผลิตออกสู่สภาพแวดล้อม ผลงานจะเป็นไปในรูปใดขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลักสำคัญ

4. วัฏจักร (Cycle Character) เป็นไปในลักษณะหมุนเวียน โดยผลงานที่ส่งออกมามีความสำคัญต่อการประเมินผลแก้ไขในระบบทั้งทางตรงและทางอ้อม

นอกจากนี้ยังจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่

1. การตรวจสอบความผิดพลาด การตรวจสอบหาข้อบกพร่อง หรือข้อผิดพลาด ต้องกระทำโดยต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. ข้อมูล โดยต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจต่อข้อมูลทั้งระบบและใช้ประโยชน์จากข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ความเชี่ยวชาญงานเฉพาะประเภทในระบบเปิด ความเชี่ยวชาญเฉพาะประเภท จะมีความสำคัญต่อการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารและการปฏิบัติงานของตำรวจ

4. สถานะความสมดุลในการบริหารแบบระบบเปิด ต้องมีการแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ ที่ประหยัดกว่า และเหมาะสม แต่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้และเพื่อเป็นการปรับปรุงการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

แนวคิดและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุม

การใช้กฎหมายในการควบคุมฝูงชน

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

มาตรา 4 สักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 5 ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา 6 รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 27 สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้งโดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการ ตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง

มาตรา 28 บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้ เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อ

ศีลธรรม อันดีของประชาชน บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

มาตรา 29 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 63 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธการจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา 68 บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มิได้

ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริง และยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

มาตรา 74 บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษา

ประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2) พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.2457

มาตรา 2 เมื่อเวลามีเหตุอันจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยปราศจากภัย ซึ่งจะมีมาจากภายนอกหรือภายในราชอาณาจักรแล้วจะได้มีประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้กฎอัยการศึกทุกมาตรา หรือแต่บางมาตรา หรือข้อความส่วนใดส่วนหนึ่งของมาตรา ตลอดจนการกำหนดเงื่อนไขแห่งการใช้บทบัญญัตินั้นบังคับส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรหรือตลอดทั่วราชอาณาจักร และถ้าได้ประกาศใช้เมื่อใด หรือ ณ ที่ใดแล้วบรรดาข้อความในพระราชบัญญัติหรือบทกฎหมายใด ๆ ซึ่งขัดกับความของกฎอัยการศึก ที่ให้ใช้บังคับต้องระงับ และใช้บทบัญญัติของกฎอัยการศึกที่ให้ใช้บังคับนั้นแทน

มาตรา 4 เมื่อมีสงครามหรือจลาจลขึ้น ณ แห่งใด ให้ผู้บังคับบัญชาทหาร ณ ที่นั้นซึ่งมีกำลังอยู่ได้บังคับไม่น้อยกว่าหนึ่งกองพัน หรือเป็นผู้บังคับบัญชาในป้อมหรือที่มั่นอย่างใด ๆ ของทหาร มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึก เฉพาะในเขตอำนาจหน้าที่ของกองทหารนั้นได้ แต่จะต้องรีบรายงานให้รัฐบาลทราบโดยเร็วที่สุด

มาตรา 6 ในเขตที่ประกาศใช้กฎ อัยการศึก ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับการยุทธ การระงับปราบปราม หรือการรักษาความสงบเรียบร้อย และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนต้องปฏิบัติตามความต้องการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

3) พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548

มาตรา 5 เมื่อปรากฏว่ามีสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นและนายกรัฐมนตรีเห็นสมควรใช้กำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารร่วมกันป้องกัน แก้ไขปราบปราม ระงับยับยั้ง ฟื้นฟู หรือช่วยเหลือประชาชน ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อบังคับใช้ทั่วราชอาณาจักรหรือในบางเขตบางท้องที่ได้ตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์ ในกรณีที่ไม่อาจรอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีได้ทันที่ นายกรัฐมนตรีอาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินไปก่อน แล้วดำเนินการให้ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีภายในสามวัน หากมิได้ดำเนินการขอความเห็นชอบจาก

คณะรัฐมนตรีภายในเวลาที่กำหนด หรือคณะรัฐมนตรีไม่ให้ความเห็นชอบ ให้การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าว เป็นอันสิ้นสุดลง ฯลฯ

4) พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551

มาตรา 15 กรณีที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร แต่ยังไม่มีความจำเป็นต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน และเหตุการณ์นั้นมีแนวโน้มที่จะมีอยู่ต่อไปเป็นเวลานานทั้งอยู่ในอำนาจหน้าที่ หรือความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยคณะรัฐมนตรีจะมีมติมอบหมายให้ กอ.รมน. เป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกันปราบปราม ระงับ ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรนั้นภายในพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนดได้ ทั้งนี้ให้ประกาศให้ทราบโดยทั่วไป

ในกรณีที่เหตุการณ์ตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง หรือสามารถดำเนินการแก้ไขได้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบตามปกติ ให้นายกรัฐมนตรีประกาศให้อำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน. ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง และให้นายกรัฐมนตรีรายงานผลต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทราบโดยเร็ว

มาตรา 18 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันปราบปราม ระงับ ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ภายในพื้นที่ตามมาตรา 15 ให้ผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนด ดังต่อไปนี้

1. ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการ หรืองดเว้นการปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด
2. ห้ามเข้าหรือให้ออกจากบริเวณพื้นที่ อาคาร หรือสถานที่ ที่กำหนดในช่วงเวลาที่ปฏิบัติการ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น
3. ห้ามออกนอกเคหสถานในเวลาที่กำหนด
4. ห้ามนำอาวุธออกนอกเคหสถาน
5. ห้ามการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ หรือกำหนดเงื่อนไขการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ

6. ใ้บุคคลปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด อันเกี่ยวกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชน

ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งจะกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ การกำหนดดังกล่าวต้องไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ

5) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายหลักและเครื่องมือสำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่นำมาบังคับใช้ในการควบคุมฝูงชน โดยเฉพาะการกระทำที่เป็นความผิดที่เกิดผลต่อส่วนรวม หรือเป็นความผิดร้ายแรง ที่เรียกว่า ความผิดต่อแผ่นดิน ทั้งนี้ในการชุมนุมที่มีความรุนแรงจนเป็นการก่อกวนจลาจลนั้น อาจมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องและกำหนดความผิดของผู้กระทำไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในด้านนี้จำเป็นต้องนำไปบังคับใช้ เพื่อลดความรุนแรง หรือควบคุมไม่ให้สถานการณ์บานปลาย หรือลุกลามต่อไป ทั้งนี้การกระทำของบุคคลในชุมนุมสามารถพิจารณาตามความเกี่ยวข้อง หรือในฐานะต่างๆ เมื่อมีการปลุกกระดมโฆษณาชวนเชื่อให้ประชาชนรวมตัวกันก่อการจลาจล โดยอาจมีการกระทำที่กฎหมายในขณะนั้นบัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ความผิดที่อาจเกิดกับผู้นำหรือหัวหน้าในการปลุกกระดม

กรณีผู้นำ หรือหัวหน้าในการปลุกกระดม การกระทำการใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ แบ่งแยกราชอาณาจักร ก่อการกบฏ ยุยงให้ทหารหรือตำรวจเสื่อมวินัย หรือยุยงให้ประชาชนละเมิดกฎหมายในลักษณะของบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยของสังคม ยุยง หรือจัดให้เกิดการร่วมกันหยุดงานการร่วมกันปิดงาน งดจ้าง หรือการร่วมกันไม่ยอมค้าขาย หรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใดๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อบังคับรัฐบาล หรือเพื่อข่มขู่ประชาชน โดยอาจเป็นการกระทำที่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

มาตรา 113 ความผิดฐานกบฏ ซึ่งเอาผิดกับผู้ใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เจ็ญว่า จะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อล้มล้างรัฐธรรมนูญ ล้มล้างอำนาจอธิปไตยหรือให้ใช้อำนาจอธิปไตย ไม่ได้แบ่งแยกราชอาณาจักร หรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักร

มาตรา 114 ความผิดของการสะสมกำลังพลหรืออาวุธเตรียมการสมคบกัน เพื่อเป็นกบฏ

มาตรา 115 ความผิดของการยุยงทหารหรือตำรวจให้หนีราชการหรือให้ละเลย ไม่กระทำการตามหน้าที่ป้อนทำลายให้วินัยทหาร ตำรวจเสื่อมลง

มาตรา 116 ความผิดของการพูด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกฎหมายแผ่นดิน หรือรัฐบาล เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดก่อความไม่สงบขึ้นในประเทศ หรือเพื่อให้ประชาชนกระทำผิดกฎหมาย

มาตรา 117 ความผิดของการยุยงหรือจัดให้เกิดการร่วมหยุดงานร่วมกันปิดงาน งดจ้างหรือร่วมกันไม่ยอมค้าขาย หรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงกฎหมายแผ่นดินเพื่อบังคับรัฐบาลหรือเพื่อข่มขู่รัฐบาล

มาตรา 215 ความผิดของการมั่วสุมกันตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ก่อความวุ่นวายในบ้านเมืองและความผิดของผู้เป็นหัวหน้าในการมั่วสุมด้วย

2. ความผิดที่อาจเกิดกับผู้เข้าร่วมชุมนุม

การชุมนุมอาจเกิดกรณีใช้ฉิวจราจร สถานที่ราชการ หรือทางสาธารณะ ก็อาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

มาตรา 117 วรรค 2 ความผิดของการเข้ามีส่วนร่วมหรือเข้าช่วยในการร่วมกันหยุดงานร่วมกันผิดงานงดจ้างฯ

มาตรา 215 วรรค 1 ความผิดของการมั่วสุมกันตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ก่อความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง และวรรค 2 เป็นความผิดในกรณีมีอาวุธด้วย

มาตรา 385 ความผิดของการกระทำการกีดขวางทางสาธารณะ จนเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัยหรือความสะดวกในการจราจรของประชาชนทั่วไป

3. ความผิดของของผู้ชุมนุมที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน

ในการก่อการจลาจล กรณีที่ไม่สามารถควบคุมให้ฝูงชนชุมนุมกันโดยสงบ

และมีการกระทำของฝูงชนที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน อาทิ การวางเพลิงเผาทรัพย์สินผู้อื่น หรืออาคาร บ้านเรือน สาธารณสมบัติของแผ่นดินรวมถึงการทำให้เกิดระเบิดของทรัพย์สินดังกล่าว ผู้กระทำ ก็อาจมีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

มาตรา 217 ความผิดฐานวางเพลิงทรัพย์สินผู้อื่น

มาตรา 218 ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์สินผู้อื่น ซึ่งเป็นเหตุจรรยา ใต้แก่ โรงเรือน เรือ แพ ที่คนอยู่อาศัย สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นต้น

มาตรา 221 ความผิดของการทำให้เกิดการระเบิดขึ้นจนน่าเป็นอันตรายแก่ผู้อื่น

มาตรา 222 ความผิดของการทำให้เกิดการระเบิดเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ ทรัพย์สินตาม มาตรา 217 และ 218

มาตรา 224 ความผิดของการวางเพลิงเผาทรัพย์สินผู้อื่นถึงแก่ความตายหรือได้ รับอันตรายแก่ผู้อื่น

มาตรา 229 ความผิดของการทำให้ทางสาธารณะ ประตุน้ำ ทำนบ เขื่อน ซึ่งเป็น ส่วนของทางสาธารณะ หรือที่ขึ้นลงของอากาศยานอยู่ในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายต่อ การจราจร

มาตรา 230 ความผิดของการเอาสิ่งของกีดขวางทางรถไฟ หรือรถราง ทำให้ รางรถไฟหรือรถรางหลุด หลวมหรือเคลื่อนจากที่ไม่ได้ หรือกระทำต่อเครื่องสัญญาณน่าจะเป็น อันตรายต่อการเดินรถไฟหรือรถราง

4. ความผิดของผู้ชุมนุมที่ได้กระทำต่อทรัพย์สินผู้อื่น

การชุมนุมที่มีความรุนแรง ลูกกลมเป็นการจลาจล อาจเกิดการกระทำที่เป็น ความผิด หากการกระทำนั้นทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย ผู้กระทำต้องมีความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา ดังนี้

มาตรา 358 ความผิดของการทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เสียหายโดยเจตนา

มาตรา 359 ความผิดของการทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือเป็นเจ้าของร่วมอยู่ ด้วยเสียหายโดยเจตนา แต่เป็นกรณีกระทำต่อทรัพย์สินเฉพาะ ซึ่งกำหนดตาม วัฏกฎหมายใต้แก่ เครื่องจักรกลที่ใช้ในการกสิกรรม พืชผลของเกษตรกร เป็นต้น

มาตรา 360 ความผิดของการทำให้ทรัพย์สินที่ใช้หรือไม่ไว้เพื่อสาธารณะประโยชน์เสียหายโดยเจตนา

5. ความผิดของผู้หมิ่นที่กระทำต่อชีวิตหรือร่างกายผู้อื่น

การก่อจลาจลถ้าเหตุการณ์ได้ลุกลามรุนแรงขึ้นถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของผู้อื่น ทั้งที่มีเจตนาโดยตรง หรือโดยอ้อม อาทิ ใช้อาวุธปืนยิงเข้าไปในกลุ่มคน โดยไม่ได้ตั้งใจไปที่ผู้ใดผู้หนึ่ง หากไปถูกผู้อื่นเสียชีวิตอาจมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา หรือการที่มีเจตนาจะทำร้ายผู้อื่นแต่เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย หรือทำร้ายร่างกายให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ ก็อาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาดังนี้

มาตรา 288 ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น

มาตรา 289 ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น โดยมีเหตุฉกรรจ์ เช่น ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำผิดอย่างอื่น เป็นต้น

มาตรา 290 ความผิดของการทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย โดยที่ผู้กระทำไม่ได้มีเจตนาฆ่า มีเพียงแต่เจตนาทำร้ายเท่านั้น แต่ผลแห่งการกระทำถึงแก่ความตาย

มาตรา 294 ความผิดของการเข้าร่วมชุมนุมต่อสู้ระหว่างบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป และมีคนเสียชีวิตในการชุมนุมต่อสู้นั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้เข้าร่วมชุมนุมต่อสู้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา 295 ความผิดทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ

มาตรา 296 ความผิดของการทำร้ายร่างกายผู้อื่น แต่เป็นกรณีเหตุฉกรรจ์ โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา 289 เช่น ทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานหรือผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

มาตรา 297 ความผิดของการทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกทำร้ายได้รับอันตรายสาหัส

มาตรา 298 ความผิดของการทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกทำร้ายได้รับอันตรายสาหัส แต่เป็นกรณีเหตุฉกรรจ์ โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา 289

มาตรา 299 ความผิดของการเข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้ระหว่างบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปและมีคนได้รับอันตรายสาหัสในการชุมนุมต่อสู้นั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้เข้าร่วมชุมนุมต่อสู้หรือไม่ก็ตาม

6. ความผิดต่อเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่เจ้าพนักงานเข้าดำเนินการกับผู้ที่อยู่ก่อกองถาวร ถ้าผู้ที่อยู่ก่อกองถาวรไม่เชื่อฟังเจ้าพนักงานหรือต่อสู้ขัดขวาง หรือหากมีกรณีการดูหมิ่น ใช้กำลังทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงาน หรือข่มขืนใจ บังคับให้เจ้าพนักงานกระทำการใดโดยมิชอบด้วยหน้าที่ หรือให้ละเว้นการปฏิบัติ เป็นความผิดตามกฎหมายประมวลอาญา ดังนี้

มาตรา 136 ความผิดของการดูหมิ่นเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำความหน้าที่หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่

มาตรา 138 ความผิดของการต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงานหรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานในการปฏิบัติตามหน้าที่

มาตรา 139 ความผิดของการข่มขืนใจเจ้าหน้าที่ให้กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือให้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

มาตรา 140 ความผิดของการต่อสู้ขัดขวาง ตามมาตรา 138 หรือข่มขืนใจตามมาตรา 139 โดยมีหรือใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำผิดด้วยกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป

มาตรา 216 ความผิดของการที่เจ้าหน้าที่สั่งผู้ที่มีวุฒุมเพื่อก่อความวุ่นวายในบ้านเมืองให้เลิกไป แต่ไม่ยอมเลิก

การสืบสวนการควบคุมและปราบปราม

การจลาจลมักไม่ได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วฉับพลัน แต่จะมีลำดับขั้นตอนของการเกิดเหตุตำรวจจึงมีความจำเป็นที่จะต้องขึ้นดำเนินการช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งของฝูงชน เพื่อให้ฝูงชนสลายตัว และดูแลให้อยู่ในสายตาของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลาเพื่อที่ฝูงชนจะได้ไม่ลงมือกระทำความผิดกฎหมาย นอกจากนั้น หากปัญหาข้อขัดแย้งไม่สามารถคลี่คลายไป เจ้าหน้าที่ตำรวจจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อใช้วางแผนในการปราบปรามจลาจลกรณีมีเหตุการณ์รุนแรง ซึ่งการสืบสวนนั้นจะต้องสืบสวนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 ชนิดของฝูงชน การชุมนุมของฝูงชนนั้นเป็นชนกลุ่มใด
- 2.2 จำนวนของฝูงชนที่เข้าร่วมก่อความวุ่นวาย
- 2.3 หัวหน้าหรือผู้นำของฝูงชน
- 2.4 ความประพฤติกของฝูงชนที่ก่อความวุ่นวาย
- 2.5 ความรู้สึกของประชาชนทั่วไปที่มีต่อฝูงชนที่ก่อความไม่สงบ
- 2.6 สถานที่ที่จะมีการก่อความวุ่นวาย โดยพิจารณาถึงสถานที่รวมตัว สถานที่อันเป็นเส้นทางฝูงชนและสถานที่เป้าหมาย

การวางแผนปราบปราม

เมื่อมีเหตุการณ์ชุมนุมของฝูงชนเริ่มก่อตัวรุนแรงและมีความวุ่นวายขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องเข้าดำเนินการสืบสวนและทำการสลายฝูงชนควบคู่ไปด้วย แต่ถ้าเกินความสามารถไม่อาจสลายฝูงชนได้ ให้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนทั้งหมดส่งให้กองอำนวยการวางแผนปราบปรามต่อไป ซึ่งในการวางแผนมีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 กำหนดตัวผู้สั่งการในการปราบปราม
- 3.2 จัดตั้งกองอำนวยการ ทำแผนที่ที่เกิดเหตุ และวางแผนปราบปรามจลาจลเพื่อเป็นที่รวมข้อมูลข่าวสารและสถานที่ดำเนินการวางแผน
- 3.3 จัดเจ้าหน้าที่ออกปะปนกับฝูงชนที่ก่อความวุ่นวายเพื่อทราบข่าวจากนโยบายของหัวหน้าฝูงชน
- 3.4 จัดเจ้าหน้าที่สังเกตความเคลื่อนไหวของฝูงชนตามจุดต่างๆ และรายงานให้กองอำนวยการเพื่อวางแผนปราบปรามจลาจล
- 3.5 ติดต่อประสานงานกับหน่วยที่เกี่ยวข้องที่อาจขอความช่วยเหลือในการประสานงานเพื่อความสะดวกรวดเร็ว เมื่อมีเหตุการณ์ที่รุนแรง
- 3.6 จัดเตรียมอาวุธและอุปกรณ์ที่จำเป็น
- 3.7 จัดเจ้าหน้าที่พยาบาลเพื่อช่วยลดอันตรายซึ่งอาจเกิดกับเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้เจ้าหน้าที่

แนวทาง นโยบาย และมาตรการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการควบคุมฝูงชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนด แนวทางการดำเนินการควบคุมฝูงชน ไว้ใน แผนรักษาความสงบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กรกฎ 49) เพื่อป้องกัน ชัดขวาง และดำเนินการ เพื่อยุติเหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดจากการรวมตัวเป็นกลุ่มเป็นพวกของบุคคลต่างๆ ซึ่งจะก่อให้เกิด ความวุ่นวายและเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคคล ส่วนราชการ และภาคเอกชน เป็น การรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามความเคลื่อนไหวของ กลุ่มพลังต่างๆ และประชาชน รับฟังความคิดเห็นด้วยการประนีประนอม ประสานประโยชน์ ระหว่างกลุ่มพลังต่าง ๆ เพื่อจัดความสับสนทางการเมืองและสกัดกั้นการแสวงหาประโยชน์จาก กลุ่มที่จะดำเนินการที่ไม่เกื้อกูลต่อระบบประชาธิปไตย อีกทั้งเพิ่มมาตรการติดตามและวิเคราะห์ ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เคลื่อนไหวเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองหรือปัญหาที่มีการเมือง แอบแฝง เพื่อให้คำแนะนำต่อรัฐบาลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ทราบสถานการณ์และหาทางยุติ ปัญหาเสียแต่ต้น โดยเปิดโปงพฤติกรรมของผู้ที่เคลื่อนไหวหรือรับจ้างเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อ ลดทอนความน่าเชื่อถือของบุคคลดังกล่าว ในกรณีการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายสากล ให้มีการประสานกับหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ติดตามวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวบุคคลที่เข้ามาจาก ต่างประเทศ หรือที่เกี่ยวข้องกับการเมืองภายในประเทศหรือต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย

แผนรักษาความสงบ (กรกฎ 49) เป็นแผนรับมือสถานการณ์ เลวร้ายต่าง ๆ ที่อาจ เกิดขึ้นและมีที่คาดว่าจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ ทุกหน่วยจะถูกฝึกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยได้มุ่งเน้นในสถานการณ์ก่อความไม่สงบ 3 สถานการณ์ อันได้แก่

1. สถานการณ์การก่อวินาศกรรม หรือ การข่มขู่ ที่จะก่อความไม่สงบด้วยการ ลอบวางระเบิด หรือการใช้อาวุธชีวภาพ สถานการณ์การยึดสถานที่สำคัญแห่งใดแห่งหนึ่ง และ สถานการณ์การชุมนุมเรียกร้องที่เกินกว่าขอบเขตเสรีภาพที่กฎหมายกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือ เข้าข่ายละเมิดต่อกฎหมาย สำหรับการฝึกอบรม จะมุ่งเน้นเจ้าหน้าที่ในหน่วย ทำการฝึกตามแผน อย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน หากเกิดเหตุการณ์รุนแรง การฝึกอบรมรับมือ การก่อเหตุวินาศกรรม จะเน้นความพร้อมของชุดเก็บกู้วัตถุระเบิดที่มีอยู่ประจำในทุกหน่วยงาน

มีการฝึกความชำนาญ ในการใช้เครื่องมือเครื่องมือนักกระโดดชนิดต่างๆ ฝึกทักษะทางด้านความปลอดภัยในการตรวจวัตถุต้องสงสัย เพื่อลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกเสี้ยววินาที และฝึกวิธีการเก็บกู้วัตถุระเบิด อย่างปลอดภัย ลดความเสียหาย

2. การฝึกอบรมเตรียมพร้อมรับสถานการณ์การก่อการร้ายบุกยึดสถานที่สำคัญ ในหลักสูตรจะเน้นที่การปฏิบัติงานของหน่วยคอมมานโดที่จะเข้าควบคุมสถานการณ์เป็นหลัก ฝึกฝนยุทธวิธีในการช่วยเหลือตัวประกัน มีการฝึกใช้อาวุธและการวางตัวเจ้าหน้าที่ในทีมที่จะเข้าซาร์จช่วยชีวิตตัวประกัน รวมทั้งการฝึกทางด้านการใช้จิตวิทยาในการเจรจาต่อรองหรือทำให้สถานการณ์คลี่คลายลง โดยใช้คำพูดให้ผู้ก่อเหตุรู้สึกผ่อนคลาย

3. การรับมือกลุ่มผู้ชุมนุม ในหลักสูตรจะเน้นเรื่องการใช้จิตวิทยาในการควบคุมฝูงชน ไปจนถึงการจัดรูปแบบเข้าคลี่คลายสถานการณ์ โดยปราศจากอาวุธ ซึ่งในหลักสูตรจะเน้นย้ำในเรื่องของสันติวิธี และหลีกเลี่ยงการปะทะให้มากที่สุด โดยให้เจ้าหน้าที่คำนึงอยู่เสมอว่าทุกคนเป็นคนไทยด้วยกัน

ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการจลาจล กำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ร่วมรับผิดชอบ ดังนี้

1. ตำรวจสันติบาล ซึ่งมีภารกิจหลักในการบริหารงานและดำเนินการเกี่ยวกับข่าวของบุคคลหรือกลุ่ม บุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศรวมทั้งการสอบสวนเกี่ยวกับความผิดดังกล่าว บริหารงานและดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของบุคคลและสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ฯลฯ รวบรวมข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขหรือระงับเหตุเริ่มแรกร่วมกับตำรวจท้องที่

2. ตำรวจท้องที่ ตำรวจภูธรและตำรวจนครบาล กองร้อยควบคุมฝูงชน ที่จัดจากกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 ตำรวจเฉพาะกิจที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือตำรวจท้องที่ ได้แก่ ตำรวจสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษของตำรวจนครบาล และตำรวจปราบปรามจลาจลของกองปราบปราม และตำรวจตระเวนชายแดน

ตามแผนกรกฎ 49 ยังมีการวิเคราะห์แยกแยะรูปแบบของพฤติกรรมฝูงชน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปคลี่คลายสถานการณ์ฝูงชนได้ในที่สุด โดยจะถูกแยกออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ผู้ดูหรือผู้ฟัง จะมีการดึงดูอารมณ์ให้เคลื่อนไหว เหมือนเคลื่อนไหวไปตามจังหวะเราให้มีอารมณ์ที่รุนแรงขึ้น เช่น การปรบมือ การโห่ร้อง การเต้น

2. ผู้ชนบ้าคลั่ง เป็นผู้ชนที่ถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ให้แสดงออกถึง การกระทำที่รุนแรงมีการระบาศทางอารมณ์ เริ่มการคิดมุ่นร้าย เริ่มระบาศอารมณ์ความเคียดแค้น ไปสู่สิ่งต่าง ๆ ที่ขวางหน้า

3. การก่อจลาจล เป็นผู้ชนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเชิงทำลาย เกิดขึ้นตามทีต่าง ๆ เพื่อแสดงความไม่พอใจ ทำทาศ หรือเรียกร้องบางสิ่งบางอย่าง

4. ผู้ชนแตกตื่น เป็นผู้ชนลักษณะเกิดขึ้นทันทีในสถานการณ์คับขัน สำหรับมาตรการสลายผู้ชนนั้น มีเทคนิคเป็นขั้นตอนอยู่ 12 ประการ ได้แก่ 1.การสังเกตการณ์ 2.การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนเจตนาธรรมณ์และความต้องการ 3.การบังคับทิศทาง 4.การหันเหความสนใจ 5.การขอความร่วมมือ 6.การประกาศ 7.การแสดงกำลัง 8.การใช้รูปขบวน สลายกลุ่มชน 9.การจับกุม 10.การใช้น้ำฉีด 11.การใช้สารควบคุมจลาจล และ 12.การจำกัดเขตและการสกัดกั้น ทั้งนี้ การเลือกใช้เทคนิคใดในการควบคุมผู้ชนขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความเหมาะสม และการพิจารณาของผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ

นอกจากนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดนโยบายการปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมกรณีสถานการณ์การชุมนุมเรียกร้องเกินขอบเขตเสรีภาพที่กำหนดไว้รัฐธรรมนูญ ดังนี้

1. เมื่อมีการชุมนุมมีแนวโน้มว่าจะมีการใช้ความรุนแรง หรือจะเกิดความวุ่นวาย ก่อการจลาจล และผิดกฎหมายให้ผู้บัญชาการเหตุการณ์รายงานให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ/ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบเป็นข้อมูลพร้อมทั้งขออนุมัติแผนการใช้กำลังเข้าสลายผู้ชุมนุม (ในส่วนภูมิภาคให้ดำเนินการประสาน ปรีกษาหาหรือผู้ว่าราชการจังหวัด)

2. เมื่อได้รับการอนุมัติแผนการใช้กำลัง และผู้บังคับบัญชาการเหตุการณ์พิจารณาแล้วเห็นว่าหากไม่สลายการชุมนุม จะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นกว่าไม่ดำเนินการสั่งให้ใช้กำลังสลายผู้ชุมนุม

3. กรณีการใช้กำลังขั้นสุดท้ายเข้าสลายผู้ชุมนุม โดยมีการใช้เครื่องมือควบคุมผู้ชนและอาวุธหรือหลังจากฝ่ายทหาร ซึ่งเข้าควบคุมสถานการณ์และสถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติแล้วให้สถานีตำรวจท้องที่เข้าควบคุมพื้นที่ ตรวจสอบสถานที่ หายานพาหนะต่าง ๆ เพิ่มเติมจน

แน่ใจว่าไม่น่าเกิดเหตุการณ์ร้ายแรง หรือได้ตรวจสอบพื้นที่โดยละเอียดแล้วจึงยกเลิกการควบคุมพื้นที่ และให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น ๆ เข้าดำเนินการต่อไป

4. ดำเนินการตามขั้นตอนการฟื้นฟูตามที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมที่ก่อความไม่สงบนั้นตำรวจจะต้องคำนึงถึงกรอบของกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย โดยหลักการปฏิบัติต่อผู้ก่อความไม่สงบแล้วจะพบว่า มีหลักใหญ่ ๆ 2 ประการ คือ การใช้ความนุ่มนวลประนีประนอมกับการใช้ความแข็งกร้าวโดยการใช้กำลัง ซึ่งในทางปฏิบัติมักจะใช้ความนุ่มนวลประนีประนอมมีการเปิดให้มีการจัดตัวแทนเข้าเจรจาต่อรองกับผู้มีอำนาจแก้ไข เพื่อให้กลุ่มผู้ชุมนุมเห็นว่ามีความจริงใจในการแก้ไขปัญหา และจะใช้การเข้าดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยไม่ให้เกิดการละเมิดกฎหมายและสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนมากจนเกินขอบเขต

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อนุรัตน์ กิจประเสริฐ (2536) ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ปราบปรามการก่อการจลาจล : กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมการปราบปรามการก่อการจลาจลว่าจะสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติตามสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด และศึกษาความพร้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมการปราบปรามการก่อการจลาจล เมื่อจะต้องเผชิญกับสถานการณ์จริง ผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ที่ผ่านการฝึกอบรมการปราบปรามการก่อการจลาจลมีความพร้อมในการดำเนินการปราบปรามการก่อการจลาจล ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่บางส่วนที่เคยดำเนินการปราบปรามการก่อการจลาจลมาแล้วยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการปราบปรามการก่อการจลาจลมากนัก และอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ประจำกายที่สำคัญมีความพร้อมในระดับหนึ่งเท่านั้น

จาตุรนต์ บุษปะเกษ (2542) ศึกษาเรื่อง “ตำรวจกับการควบคุมฝูงชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง อำนาจหน้าที่ บทบาท แนวความคิด วิธีการของตำรวจในการควบคุมฝูงชน และศึกษานโยบาย แนวคิด ตลอดจนการดำเนินการที่เหมาะสมในการควบคุมฝูงชนของ

เจ้าหน้าที่ตำรวจรวมถึงผลกระทบต่อสังคมในการควบคุมฝูงชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง กำหนดขอบเขตของการวิจัย นับตั้งแต่หลังการเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เมื่อวันที่ 17-18 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 เป็นต้นมาจนปัจจุบัน โดยพิจารณาจากเหตุการณ์การควบคุมฝูงชนที่น่าสนใจ สำหรับการศึกษาบทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะพิจารณาจากโครงสร้างหน้าที่กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งต่างๆ ที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินการควบคุมฝูงชนการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เอกสารจากหน่วยงานในสังกัดกรมตำรวจที่รับผิดชอบในการควบคุมฝูงชน จากข่าวหนังสือพิมพ์เพื่อศึกษาข้อเท็จจริง ทศนคติแนวความคิดเห็น และจากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์การชุมนุมของฝูงชน โดยรวมอยู่ในการควบคุมฝูงชนแต่ละครั้งก็นำมาทำการศึกษา รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชนแต่ละครั้ง นำมาประมวลเป็นข้อมูลเพื่อทำการศึกษาวิจัยผลการวิจัยพบว่า

1) อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการควบคุมฝูงชนนั้น ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดอำนาจหน้าที่ และความผิดสำหรับผู้ชุมนุมที่กระทำผิดกฎหมาย

2) การปฏิบัติตามทฤษฎี หลักการ แนวความคิด และวิธีการของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เหมาะสมในการใช้การควบคุมฝูงชนนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในการชุมนุม ขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติที่จะนำแนวความคิด และวิธีการใดมาใช้ในสถานการณ์ดังกล่าวซึ่งอาจจะใช้หลายวิธีการดำเนินการได้

3) ในส่วนผลกระทบต่อสังคม ต่อการดำเนินการควบคุมฝูงชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจปรากฏกระแสของสังคมออกมาหลากหลายทั้งการสนับสนุน และต่อต้าน ซึ่งเปรียบเสมือนกระจกสองด้านซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย

อัญชลี พัตร์เกิด (2546) ศึกษาเรื่อง ไทยกับสถานการณ์การจลาจลในกัมพูชา 29 มกราคม 2546 มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเหตุการณ์การจลาจลในกัมพูชา วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2546 ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสังคมจิตวิทยา ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างไทย และกัมพูชาและแนวโน้มในอนาคต ผลการวิจัยปรากฏว่าจากเหตุการณ์การจลาจลในกัมพูชา วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2546 ไม่มี

ส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาการเมืองภายในของกัมพูชา แต่เป็นอุบัติเหตุที่รัฐบาลกัมพูชา คิดว่าควบคุมสถานการณ์ได้ แต่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ซึ่งอยู่เหนือการควบคุมจึงทำให้สถานการณ์ลุกลาม เห็นได้จากหลังการเลือกตั้งภายในของกัมพูชา วันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ลึกลงไม่มีเหตุการณ์รุนแรงใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การจลาจลในกัมพูชา วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2546 ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมีส่วนมาจาก 1. ปัญหาทางด้านสังคมจิตวิทยา เช่น ความรู้สึกนึกคิดของคนในกัมพูชาในเชิงประวัติศาสตร์จากอดีตเชิงวัฒนธรรม และการไม่ยอมถูกรอบงำรวมทั้งการเชื่อในเชิงพฤติกรรมของคนไทยกับความสัมพันธ์ที่สั่งสมจากในอดีต 2. ปัญหาความแตกต่าง และไม่เท่าเทียมกัน ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาภายในของกัมพูชา และความรู้สึกว่าถูกเอารัดเอาเปรียบจากการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชา จากเหตุการณ์การจลาจลในกัมพูชา วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2546 เป็นอุบัติเหตุซึ่งรัฐบาลกัมพูชา มีอาจควบคุมสถานการณ์ได้ จึงทำให้สถานการณ์ลุกลามและขยายวงกว้าง และมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชา ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชา ลดระดับลงอย่างรวดเร็ว เหลือเพียง “ระดับอุปทูต” การดำเนินการของรัฐบาลไทย ประกาศจุดยืนที่ชัดเจนในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ และในการดำเนินการวางแผนอพยพคนไทยกลับจากกัมพูชากลับไทย ซึ่งรัฐบาลกัมพูชาเองก็ยินยอมที่จะปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของไทยทุกประการ การยอมชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชาทั้งสองประเทศเริ่มปรับความสัมพันธ์ไปในทางที่ดีขึ้นอย่างรวดเร็ว หลังจากเกิดเหตุการณ์การจลาจลฯ รัฐบาลทั้งสองประเทศมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลและฟื้นฟูความสัมพันธ์ และมีการประชุมหารือระหว่างผู้นำของไทยและกัมพูชาเพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ ของทั้งสองประเทศให้แนบแน่นต่อไป ข้อเสนอแนะ ควรมีการฟื้นฟูความสัมพันธ์ กับกัมพูชา โดยใช้เครือข่ายขององค์การพัฒนาเอกชน (Non-Government Organization – NGO) ทั้งในกัมพูชา และไทยเป็นตัวเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับรัฐกับประชาชนให้มีความใกล้ชิด รวมทั้งน่าจะเป็นแนวทางต่อการขยายการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศในมิติต่างๆ และควรมีสถาบันเชิงวิชาการ เพื่อที่จะมีการศึกษาลึกลงไปถึงความรู้สึกวิธีคิด นักวิชาการไทยและในกัมพูชาในสาขาต่างๆ ควรมีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และการใช้มิติทางการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เข้ามาส่วนช่วยในการสร้างความร่วมมือ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความสมานฉันท์ และพึ่งพากันระหว่างชุมชนชายแดน

และส่งเสริมพัฒนาในด้านการศึกษา วัฒนธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของทั้ง 2 ประเทศ การทบทวนบทบาทในการสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ของผู้นำสมาชิกอาเซียน จะสามารถลดความขัดแย้งที่เคยเกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในอาเซียน การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร หรือการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน อาจจะต้องมีวิธีการนำเสนอที่ต้องใช้ความระมัดระวัง ในอนาคตเหตุการณ์ความไม่พอใจของประชาชนกัมพูชาที่มีต่อคนไทย อาจเกิดขึ้นได้ หากมีกระแสปลุกเร้า และหากมีการบริหารจัดการที่ไม่ดีเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

สมชาย ชีรภัทรไพศาล (2548) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อยุทธวิธีในการควบคุมฝูงชน : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อยุทธวิธีในการควบคุมฝูงชนและปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจต่อยุทธวิธีในการควบคุมฝูงชนในระดับปานกลางและปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับยุทธวิธีในการควบคุมฝูงชน ได้แก่ ระดับการศึกษาเท่านั้น กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองฉะเชิงเทราที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในยุทธวิธีการควบคุมฝูงชนแตกต่างกัน

สุมิตร การรัมย์ (2551) ศึกษาเรื่อง ทักษะเจ้าตำรวจต่อการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล ต่อการปฏิบัติงานการควบคุมฝูงชนและเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ากฎหมายให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้ชุมนุมมากเกินไป ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งมีบทลงโทษที่เบาเกินไปจนฝูงชนไม่เกรงกลัวกฎหมาย และมีความคิดเห็นว่าหากผู้บังคับบัญชาที่มีประสบการณ์ในการควบคุมฝูงชนจะทำให้การควบคุมฝูงชนดีขึ้น ถ้าได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญการควบคุมฝูงชนจะทำให้การควบคุมฝูงชนดีขึ้น และปัญหาในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน ส่วนใหญ่เห็นว่าฝูงชนที่รวมตัวกันส่วนใหญ่มักจะสร้างความวุ่นวาย เมาสุรา ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อฝูงชนด้วยความรุนแรง การ

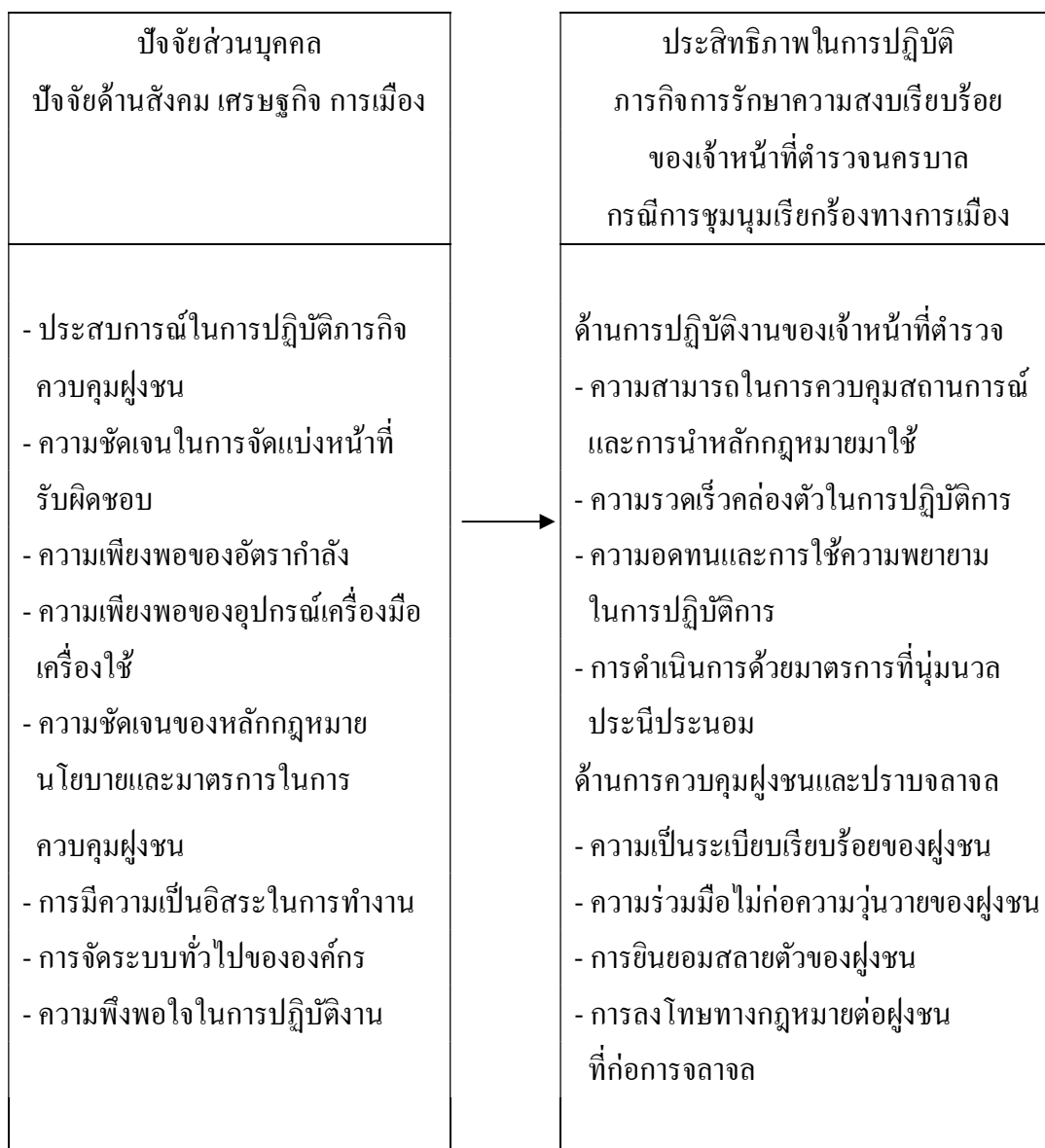
สวมใส่ชุดเกราะทำให้เคลื่อนไหวไม่สะดวกและประสิทธิภาพการควบคุมฝูงชนลดลง กลุ่มผู้ชุมนุมไม่ให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่สามารถดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ชุมนุมที่กระทำผิดได้เต็มที่ เป็นต้น

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาสามารถสรุปเป็นตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ได้ดังนี้คือ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ความเพียงพอของอัตรากำลัง ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน การมีความเป็นอิสระในการทำงาน การจัดระบบทั่วไปขององค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนตัวแปรตามคือ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง รวม 2 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้แก่ ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์และการนำหลักกฎหมายมาใช้ ความรวดเร็วและคล่องตัวในการปฏิบัติการ ความอดทนและการใช้ความพยายามในการปฏิบัติการ และการดำเนินการด้วยมาตรการที่นุ่มนวลประนีประนอม และด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของฝูงชน ความร่วมมือไม่ก่อความวุ่นวายของฝูงชน การยินยอมสลายตัวของฝูงชน และการลงโทษทางกฎหมายต่อฝูงชนที่ก่อการจลาจล และโดยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาตามแผนภาพที่ 2-2

กรอบความคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 2-2 กรอบความคิดของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยกรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง ดังนี้

1.1 ระดับผู้บริหาร คือ ผู้บังคับกองร้อยขึ้นไป จำนวน 42 คน ศึกษาประชากร

1.2 ระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในการควบคุมฝูงชน จำนวน 1,800 คน

โดยทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 347 คน

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 389 คน

2. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ระดับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 347 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (Yamane 1967 : 35) ดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

ดังนั้น ต้องการระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จึงยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้

ร้อยละ 5

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,800}{(1+1,800(0.05)^2)}$$
$$= 327.27 \text{ หรือ } 347$$

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 347 คน

3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multistage Random Sampling) ให้ได้จำนวน 347 คน โดยมีวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 90)

3.1 จากประชากรข้าราชการตำรวจ ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการกิจการควบคุมฝูงชน จำนวน 1,800 คน ต้องการกลุ่มตัวอย่าง 347 คน นำมาเปรียบเทียบกับสัดส่วน เพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการตำรวจในแต่ละกองบังคับการ โดยใช้สัดส่วนตามสูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{ประชากรทั้งหมดในกลุ่ม}}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$$

3.2 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติการกิจการควบคุมฝูงชนในแต่ละกองบังคับการแล้ว จากนั้นการสุ่มตัวอย่างแต่ละกองบังคับการ จะใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการในแต่ละกองบังคับการ

รายละเอียดจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกองบังคับการในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏตามตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุม
เรียกร้องทางการเมืองระดับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน
แต่ละกองบังคับการในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล

สังกัด	จำนวน เจ้าหน้าที่ ตำรวจระดับ ผู้บริหาร	จำนวน เจ้าหน้าที่ ตำรวจระดับ ผู้ปฏิบัติ	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ ตำรวจระดับ ผู้ปฏิบัติ	จำนวน ประชากร และกลุ่ม ตัวอย่างใน การศึกษา
กองบังคับการตำรวจนครบาล 1	4	150	29	33
กองบังคับการตำรวจนครบาล 2	4	150	29	33
กองบังคับการตำรวจนครบาล 3	4	150	29	33
กองบังคับการตำรวจนครบาล 4	4	150	29	33
กองบังคับการตำรวจนครบาล 5	4	150	29	33
กองบังคับการตำรวจนครบาล 6	4	150	29	33
กองบังคับการตำรวจนครบาล 7	4	150	29	33
กองบังคับการตำรวจนครบาล 8	4	150	29	33
กองบังคับการตำรวจนครบาล 9	4	150	29	33
กองบังคับการอารักขาและ ควบคุมฝูงชน	6	450	86	92
รวมทั้งสิ้น	42	1,800	347	389

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม
ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด
ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการ
จัดส่วนราชการของกองบัญชาการตำรวจนครบาล แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

แนวคิดและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางนโยบาย และมาตรการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมฝูงชน รวมถึงศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องที่ศึกษาการใช้ภาษาที่ไม่ซับซ้อน สะดวกต่อการทำความเข้าใจ และสามารถตอบให้ข้อเท็จจริงได้

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ของคำถามในแต่ละข้อให้ตรงตามจุดมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้

4. เมื่อทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม และปรับภาษาเพื่อให้สามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้อย่างแท้จริงแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปทดสอบ (try out) กับข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติภารกิจในควบคุมฝูงชน จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha or Cronbach coefficient) เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.786 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น จึงนำไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถาม โครงสร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 8 ข้อ โดยสอบถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ อายุราชการ ตำแหน่งหน้าที่ สังกัด การฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน และประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ซึ่งประกอบด้วย ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ความเพียงพอของอัตรากำลัง ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน การมีความเป็นอิสระในการทำงาน การจัดระบบทั่วไปขององค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จำนวน 35 ข้อ ลักษณะของแบบ สอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ คือ

น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
มากที่สุด	ให้	5	คะแนน

ส่วนเกณฑ์การจำแนกระดับ ใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

สามารถจำแนกระดับของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติ
ภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ออกเป็น 3 ระดับ ได้ดังนี้

1.00 – 2.33	คะแนน	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อย
2.34 – 3.67	คะแนน	หมายถึง	อยู่ในระดับปานกลาง
3.68 – 5.00	คะแนน	หมายถึง	อยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 : ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบ
เรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล รวม 2 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจ และด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล จำนวน 18 ข้อ ลักษณะของ
แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ คือ

น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
มากที่สุด	ให้	5	คะแนน

ส่วนเกณฑ์การจำแนกระดับ ใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

สามารถจำแนกระดับ ของประสิทธิภาพการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ออกเป็น 3 ระดับ ได้ดังนี้

1.00 – 2.33 คะแนน	หมายถึง	มีประสิทธิภาพในระดับน้อย
2.34 – 3.67 คะแนน	หมายถึง	มีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง
3.68 – 5.00 คะแนน	หมายถึง	มีประสิทธิภาพในระดับมาก

ส่วนที่ 4 : ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน จำนวน 2 ข้อ เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด (open-ended) โดยให้ผู้ตอบตอบตามความเป็นจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษา และขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งกำหนดระยะเวลาประมาณ 1 สัปดาห์
3. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และถูกต้อง ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลที่ได้จากการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างข้อมูลลงรหัส การลงรหัส

เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษามีกระบวนการปฏิบัติเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างคู่มือลงรหัส
2. เมื่อได้รับข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาจะดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์

ของข้อมูลก่อนที่จะนำไปบันทึกลงรหัสในเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package Social Science)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage) ใช้อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากรตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ กับประสิทธิภาพการปฏิบัติการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ และศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง การวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (Probability)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่นำมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูป ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ผู้วิจัยยอมรับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา ชั้นยศ ตำแหน่งหน้าที่ และการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน โดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ความเพียงพอของอัตรากำลัง ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการ

ในการควบคุมฝูงชน การมีความเป็นอิสระในการทำงาน การจัดระบบทั่วไปขององค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ประสิทธิภาพการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และประสิทธิภาพด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล โดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

ตอนที่ 5 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4-1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
25 ปีลงไป	55	14.1
26 – 35 ปี	121	31.1
36 -45 ปี	144	37.0
46 ปีขึ้นไป	69	17.7
$\bar{X} = 36.51$,S.D. = 9.33		
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-1 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ย 36.51 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 37.0 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 31.1 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 17.7 และมีอายุ 25 ปีลงไป น้อยที่สุด ร้อยละ 14.1

ตารางที่ 4-2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุราชการ

อายุราชการ	จำนวน	ร้อยละ
1-5 ปี	129	33.2
6 – 15 ปี	90	23.1
16 - 25 ปี	131	33.7
26 ปีขึ้นไป	39	10.0
$\bar{X} = 12.90$,S.D. = 9.58		
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-2 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีอายุราชการเฉลี่ย 12.90 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 16-25 ปี และ 1-5 ปี ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 33.7 และ 33.2 ตามลำดับ และมีอายุราชการ 26 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด ร้อยละ 10.0

ตารางที่ 4-3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	148	38.0
ปริญญาตรี	191	49.1
ปริญญาโท	50	12.9
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 49.1 รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 38.0 และจบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 12.9

ตารางที่ 4-4 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นยศ

ชั้นยศ	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นประทวน	259	66.6
ร้อยตำรวจตรี-ร้อยตำรวจเอก	80	20.6
พันตำรวจตรี-พันตำรวจเอก	42	10.8
พันตำรวจเอกขึ้นไป	8	2.1
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นชั้นประทวน มากที่สุด ร้อยละ 66.6 รองลงมาคือ ชั้นยศร้อยตำรวจตรี –ร้อยตำรวจเอก ร้อยละ 20.6 ชั้นยศพันตำรวจตรี – พันตำรวจโท ร้อยละ 10.8 และชั้นยศพันตำรวจเอก น้อยที่สุด ร้อยละ 2.1

ตารางที่ 4-5 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

ตำแหน่งหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน	347	89.2
ผู้บังคับกองร้อยควบคุมฝูงชนขึ้นไป	42	10.8
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-5 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีตำแหน่งหน้าที่ เป็นเจ้าหน้าที่ ตำรวจผู้ปฏิบัติการควบคุมฝูงชน ร้อยละ 89.2 และมีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บังคับกองร้อยควบคุม ฝูงชนขึ้นไป ร้อยละ 10.8

ตารางที่ 4-6 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน

การฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	45	11.6
เคย	344	88.4
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน ร้อยละ 88.4 และไม่เคยเข้ารับการอบรม ร้อยละ 11.6

ตารางที่ 4-7 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน

จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ครั้ง	254	73.8
5 - 10 ครั้ง	61	17.7
10 - 15 ครั้ง	14	4.1
16 ครั้งขึ้นไป	15	4.4
$\bar{X} = 4.79$,S.D. = 6.19		
รวม	344	100.0

จากตารางที่ 4-7 พบว่า ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน พบว่า โดยเฉลี่ยเคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 4.79 ครั้ง โดยส่วนใหญ่เคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 1-5 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 73.8 รองลงมาคือ เคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 5-10 ครั้ง ร้อยละ 17.7 เคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 16 ครั้งขึ้นไป ร้อยละ 4.4 และเคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 10-15 ครั้ง น้อยที่สุด ร้อยละ 4.1

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย

ตารางที่ 4-8 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน

ประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	76	19.5
เคย	313	80.5
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน ร้อยละ 80.5 และไม่เคยมีประสบการณ์ ร้อยละ 19.5

ตารางที่ 4-9 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนปีที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน

จำนวนปีที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	129	38.0
1 – 5 ปี	90	33.9
6 - 10 ปี	131	13.1
11 ปีขึ้นไป	39	15.0
$\bar{X} = 4.76$,S.D. = 6.12		
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-9 พบว่า ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน พบว่า โดยเฉลี่ยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน จำนวน 4.76 ปี โดยส่วนมากมีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี มากที่สุด ร้อยละ 38.0 มีประสบการณ์ระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 33.9 มีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป ร้อยละ 15.0 และมีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี น้อยที่สุด ร้อยละ 13.1

ตารางที่ 4-10 ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบจำแนกรายข้อ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. หน่วยงานของท่านมีออกคำสั่งมอบหมายหน้าที่ รับผิดชอบด้านการควบคุมฝูงชนอย่างชัดเจน	3.87		มาก
2. หน่วยงานของท่านมีการประชุม เพื่อทบทวน/ชี้แจง การแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจ ตรงกัน	3.75		มาก
3. หน่วยงานของท่านมีการติดตามผลการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้มอบหมาย ว่าประสบ ความสำเร็จตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด	3.62		ปานกลาง
4. หน่วยงานของท่านมีการปรับปรุงคำสั่งมอบหมาย หน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และเหมาะสมกับความถนัดของผู้ปฏิบัติงาน	3.62		ปานกลาง
5. หน่วยงานของท่านมีสายการบังคับบัญชาที่ไม่ซ้ำซ้อน เอื้อต่อการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน	3.60		ปานกลาง
6. หน่วยงานของท่านมีการปรึกษาหารือ เพื่อร่วมกันหา แนวทางการควบคุมฝูงชนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.54		ปานกลาง
7. หน่วยงานของท่านมีการประสานงานหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน อย่างคล่องตัว รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์	3.60		ปานกลาง
ภาพรวม	3.66	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.69 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่หน่วยงานมีการปรึกษาหารือ เพื่อร่วมกันหาแนวทางการควบคุมฝูงชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับกระดำเนินการในด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.54$)

ตารางที่ 4-11 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย	14	3.6
ระดับปานกลาง	163	41.9
ระดับมาก	212	54.5
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าหน่วยมีความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก มากที่สุด ร้อยละ 54.5 รองลงคือ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.9 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 3.6

ตารางที่ 4-12 ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเพียงพอของอัตรากำลังจำแนกรายข้อ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ ความเพียงพอของอัตรากำลัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. หน่วยงานของท่าน มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความชำนาญ การด้านการควบคุมฝูงชนสังกัดในหน่วยงาน	3.30	0.96	ปานกลาง
2. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงพอต่อการปฏิบัติการ ควบคุมฝูงชน	2.85	0.90	ปานกลาง
3. ท่านได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการ ควบคุมฝูงชนอย่างเพียงพอ	3.44	0.84	ปานกลาง
4. ท่านมีทักษะและประสบการณ์ในการควบคุมฝูงชน	3.49	0.85	ปานกลาง
5. ท่านให้ความสำคัญในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน อย่างเต็มที่	3.69	0.83	มาก
ภาพรวม	3.35	0.70	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของอัตรากำลัง อยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.70 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.85$) และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความชำนาญด้านการควบคุมฝูงชนสังกัดในหน่วยงาน อยู่ในระดับน้อยรองลงมา ($\bar{X} = 3.30$)

ตารางที่ 4-13 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของอัตรากำลัง

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความเพียงพอของอัตรากำลัง	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย	25	6.4
ระดับปานกลาง	237	60.9
ระดับมาก	127	32.6
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าหน่วยมีความเพียงพอของอัตรากำลัง อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 60.9 รองลงมาคือ มีความเห็นว่ามีความเพียงพอของอัตรากำลัง อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 32.9 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 6.4

ตารางที่ 4-14 ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้จำแนกรายข้อ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการควบคุม ฝูงชน มีครบจำนวนตามหลักสากล สามารถนำไปใช้ในการ การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	2.87	0.86	ปานกลาง
2. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการควบคุม ฝูงชน เพียงพอกับอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	2.81	0.76	ปานกลาง
3. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ลำสมัย ไม่สามารถนำมาใช้ ในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.94	0.83	ปานกลาง
4. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการควบคุม ฝูงชน ได้รับการดูแลรักษา ซ่อมบำรุงตามวงรอบ เพื่อให้ พร้อมใช้งานอยู่เสมอ	2.82	0.73	ปานกลาง
ภาพรวม	2.86	0.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.60 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนมีความเพียงพอกับอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.81$) และการได้รับการดูแลรักษาซ่อมบำรุงตามวงรอบเพื่อให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ อยู่ในระดับน้อยรองลงมา ($\bar{X} = 2.82$)

ตารางที่ 4-15 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย	78	20.1
ระดับปานกลาง	282	72.5
ระดับมาก	29	7.5
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าหน่วยมีความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 72.5 รองลงมาคือ มีความเห็นว่า มีความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 20.1 และอยู่ในระดับมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 7.5

ตารางที่ 4-16 ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชนจำแนกรายข้อ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความชัดเจนของ หลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. กฎหมาย มาตรการ และนโยบายในการปฏิบัติการ ควบคุมฝูงชน มีความชัดเจน สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง	2.89	0.73	ปานกลาง
2. กฎหมาย มาตรการ และนโยบายในการปฏิบัติการ ควบคุมฝูงชน สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่และสถานการณ์ การชุมนุมในปัจจุบัน	2.86	0.84	ปานกลาง
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจ สามารถนำหลักกฎหมาย และ มาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาบังคับใช้กับฝูงชนได้	2.75	0.53	ปานกลาง

ตารางที่ 4-16 (ต่อ)

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความชัดเจนของ หลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
4. ท่านมีความมั่นใจในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน ตามหลักกฎหมาย มาตรการ และนโยบายที่มีอยู่ปัจจุบัน	2.93	0.32	ปานกลาง
ภาพรวม	2.86	0.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถนำหลักกฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้กับฝูงชนได้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.75$) และกฎหมาย มาตรการ และนโยบายในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน มีความสอดคล้องกับลักษณะพื้นที่และสถานการณ์การชุมนุมในปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อยรองลงมา ($\bar{X} = 2.86$)

ตารางที่ 4-17 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนของหลัก กฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย	79	20.3
ระดับปานกลาง	280	72.0
ระดับมาก	30	7.7
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าหน่วยมีความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 72.0 รองลงมาคือ มีความเห็นว่า มีความชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 20.3 และอยู่ในระดับมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 7.7

ตารางที่ 4-18 ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีความเป็นอิสระในการทำงานจำแนกรายข้อ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีความเป็นอิสระในการทำงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านมีความคล่องตัวในการปฏิบัติภารกิจด้านการควบคุมฝูงชน	3.09		ปานกลาง
2. ท่านมีอำนาจในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจด้านการควบคุมฝูงชนที่ท่านรับผิดชอบอยู่	2.76		ปานกลาง
3. ท่านมีอิสระในปฏิบัติภารกิจด้านการควบคุมฝูงชน โดยคำนึงถึงเป้าหมายของหน่วยงานเป็นสำคัญ	2.91		ปานกลาง
4. หน่วยงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ มักให้ความเป็นอิสระและเพิ่มอำนาจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ	2.84		ปานกลาง
ภาพรวม	2.90	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีความเป็นอิสระในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.85 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าตนเองมีอำนาจในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจด้านการควบคุมฝูงชนที่รับผิดชอบน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.76$) และการให้ความเป็นอิสระและเพิ่มอำนาจให้กับผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานอยู่ในระดับน้อยรองลงมา ($\bar{X} = 2.84$)

ตารางที่ 4-19 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมี
ความเป็นอิสระในการทำงาน

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีความเป็นอิสระในการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย	107	27.5
ระดับปานกลาง	203	52.2
ระดับมาก	79	20.3
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าตนเองมีความ
เป็นอิสระในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 52.2 รองลงมาคือ มีความเห็นว่า
ตนเองมีความเป็นอิสระในการทำงาน อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 27.5 และอยู่ในระดับมาก น้อยที่สุด
ร้อยละ 20.3

ตารางที่ 4-20 ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่ม
ตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดระบบทั่วไปขององค์กรจำแนกรายข้อ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ การจัดระบบทั่วไปขององค์กร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. การจัดระบบบริหารงบประมาณของหน่วยงานท่าน มีความรวดเร็วทำให้กำลังพลมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติ ภารกิจควบคุมฝูงชน	2.96	0.85	ปานกลาง
2. การจัดระบบบริหารทั่วไปของหน่วยงานท่านมีความ คล่องตัวสูง ทำให้ท่านสามารถปฏิบัติภารกิจควบคุม ฝูงชนได้โดยไม่ติดขัด	3.07	0.98	ปานกลาง
3. การจัดระบบสื่อสาร เทคโนโลยี และการ ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานท่าน มีความก้าวหน้าและ ทันสมัย ทำให้ช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติภารกิจ ที่ยุ่งยากลงไปได้มาก	3.08	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ การจัดระบบทั่วไปขององค์กร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
4. หน่วยงานของท่าน มีการนำระบบเทคโนโลยีหรือโปรแกรมซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อเข้ามาช่วยในการจัดระบบการบริหารงานด้านการควบคุมฝูงชน	2.97	0.90	ปานกลาง
5. หน่วยงานของท่าน มีการให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจการควบคุมฝูงชนให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ จนทำให้ท่านเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน	3.08	0.95	ปานกลาง
ภาพรวม	3.03	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบทั่วไปขององค์กร อยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.85 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า หน่วยงานมีความรวดเร็วในการจัดระบบบริหารงบประมาณ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.96$) และหน่วยงานมีการนำระบบเทคโนโลยีหรือโปรแกรมซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อเข้ามาช่วยในการจัดระบบการบริหารงานด้านการควบคุมฝูงชน อยู่ในระดับน้อยรองลงมา ($\bar{X} = 2.97$)

ตารางที่ 4-21 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบทั่วไปขององค์กร

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดระบบทั่วไปขององค์กร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย	77	19.8
ระดับปานกลาง	220	56.6
ระดับมาก	92	23.7
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการจัดระบบทั่วไปขององค์กร อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 56.6 รองลงมาคือ มีความเห็นว่าการจัดระบบทั่วไปขององค์กร อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 23.7 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 19.8

ตารางที่ 4-22 ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจำแนกรายข้อ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านพึงพอใจกับความโปร่งใสในการให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนในหน่วยงานของท่าน	3.04	0.96	ปานกลาง
2. ท่านพึงพอใจกับระบบการตรวจสอบในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนในหน่วยงานของท่าน	3.09	0.90	ปานกลาง
3. ท่านพึงพอใจกับการจัดสวัสดิการให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชนในหน่วยงานของท่าน เช่น เบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้แก่บุคลากร หรือการจัดรถรับ-ส่ง ฯลฯ	2.83	0.82	ปานกลาง
4. ท่านพึงพอใจกับการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในหน่วยงานของท่าน	2.84	0.73	ปานกลาง
5. ท่านพึงพอใจกับการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของหน่วยงานท่าน	2.96	0.85	ปานกลาง
6. ท่านพึงพอใจกับการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน ได้มีโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ ของหน่วยงานท่าน	3.14	0.89	ปานกลาง
ภาพรวม	2.98	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.87 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ เช่น การเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยง การจัดรถรับ-ส่ง ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน น้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.83$) และมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับน้อยรองลงมา ($\bar{X} = 2.84$)

ตารางที่ 4-23 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย	112	28.8
ระดับปานกลาง	187	48.1
ระดับมาก	90	23.1
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 48.1 รองลงมาคือ มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 28.8 และอยู่ในระดับมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 23.1

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย

ตารางที่ 4-24 ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำแนกรายข้อ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมสถานการณ์การชุมนุม ไม่ให้บานปลาย ลูกกลมได้	3.08	0.90	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถปฏิบัติการควบคุมฝูงชน ด้วยความรวดเร็ว ทันสถานการณ์ และคล่องตัว	3.17	0.89	ปานกลาง
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถระงับ ยับยั้ง เหตุภัย ความรุนแรงต่าง ๆ ที่เกิดจากฝูงชนได้	3.08	0.94	ปานกลาง
4. ท่านสามารถนำหลักกฎหมายมาปฏิบัติในการควบคุม ฝูงชนและสถานการณ์การชุมนุมได้	2.89	0.64	ปานกลาง
5. ท่านสามารถอดทน อดกลั้น ต่อการขู่ข่ม การใช้ถ้อยคำ ที่หยาบคายของกลุ่มผู้ชุมนุมได้	3.86	0.90	มาก
6. ท่านสามารถดำเนินการด้วยมาตรการที่นุ่มนวล ประนีประนอมกับฝูงชนได้	3.79	0.87	มาก
7. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการจับกุมแกนนำ หัวหน้าผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้	2.69	0.64	ปานกลาง
8. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการรักษาความปลอดภัย สถานที่สำคัญและอารักขาบุคคลสำคัญได้	3.47	0.90	ปานกลาง
9. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถให้ความคุ้มครอง ความสงบ เรียบร้อยให้กับสังคม คุณแลร์กษาศีวิต และทรัพย์สินของ ประชาชนได้	3.52	0.92	ปานกลาง
10. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถปฏิบัติการด้านจิตวิทยาต่อ ฝูงชน เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงของสถานการณ์ได้	3.28	0.95	ปานกลาง
ภาพรวม	2.98	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.87 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการจับกุมแกนนำ หัวหน้าผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.69$) และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการสามารถนำหลักกฎหมายมาปฏิบัติในการควบคุมฝูงชนและสถานการณ์การชุมนุมได้ ในระดับน้อยรองลงมา ($\bar{X} = 2.89$)

ตารางที่ 4-25 ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจลจำแนกรายข้อ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ ด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมฝูงชนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่กระทำต่อทรัพย์สินและร่างกายของผู้อื่น	3.24	0.92	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุม แนะนำให้ฝูงชนพุดจาใช้กิริยาท่าทางไม่เสียดสี เยาะเย้ย ชั่วๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	3.13	0.54	ปานกลาง
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถชักจูงให้ฝูงชนเชื่อ และให้ความร่วมมือในการเจรจาหาข้อตกลงร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ	3.07	0.63	ปานกลาง
4. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมฝูงชนไม่ให้กระทำการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ของส่วนรวม และของทางราชการ	3.17	0.70	ปานกลาง
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมให้ฝูงชนเรียกร้องด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่ก่อความวุ่นวาย และเกิดจลาจล	3.04	0.83	ปานกลาง
6. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมตรวจสอบฝูงชน ให้ความร่วมมือในการไม่พกพาอาวุธ วัตถุอันตรายต่าง ๆ	2.92	0.61	ปานกลาง
7. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุม โน้มน้าว ให้ฝูงชนยินยอมสลายตัว และไม่กลับมารวมกันเป็นฝูงชนอีก	2.81	0.59	ปานกลาง

ตารางที่ 4-25 (ต่อ)

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ ด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
8. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมฝูงชนที่ก่อจลาจล กระทำ ผิดกฎหมาย ให้ถูกนำตัวมาลงโทษทางกฎหมายได้	2.81	0.86	ปานกลาง
ภาพรวม	3.02	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล อยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.78 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการสามารถโน้มน้าวให้ฝูงชนยินยอมสลายตัว และสามารถจับกุมฝูงชนที่ก่อจลาจล กระทำผิดกฎหมายมาลงโทษทางกฎหมายได้ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.81$) และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการสามารถควบคุมฝูงชนให้ให้ความร่วมมือในการไม่พกอาวุธและวัตถุอันตรายต่าง ๆ ในระดับน้อยรองลงมา ($\bar{X} = 2.92$)

ตารางที่ 4-26 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย	38	9.8
ระดับปานกลาง	222	57.1
ระดับมาก	129	33.2
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 57.1 รองลงมาคือ มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 33.2 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 9.8

ตารางที่ 4-27 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสิทธิภาพในการปฏิบัติ
ภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ ด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย	78	20.1
ระดับปานกลาง	208	53.5
ระดับมาก	103	26.5
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-27 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 53.5 รองลงมาคือ มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 26.5 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 20.1

ตารางที่ 4-28 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสิทธิภาพในการปฏิบัติ
ภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาพรวม

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยในภาพรวม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย	53	13.6
ระดับปานกลาง	232	59.6
ระดับมาก	104	26.7
$\bar{X} = 3.17$,S.D. = 0.73		
รวม	389	100.0

จากตารางที่ 4-28 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยในภาพรวม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.73 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 59.6 รองลงมาคือ มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 26.7 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 13.6

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย

ตารางที่ 4-29 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการประชุมเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ กิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	P
สมมติฐานที่ 1 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ ควบคุมฝูงชน	.180**	.001
สมมติฐานที่ 2 ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่ รับผิดชอบ	.514**	.000
สมมติฐานที่ 3 ความเพียงพอของอัตรากำลัง	.531**	.000
สมมติฐานที่ 4 ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้	.518**	.000
สมมติฐานที่ 5 ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน	.625**	.000
สมมติฐานที่ 6 การมีความเป็นอิสระในการทำงาน	.697**	.000
สมมติฐานที่ 7 การจัดระบบทั่วไปขององค์กร	.653**	.000
สมมติฐานที่ 8 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	.659**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4-29 พบว่า ขอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1,2,3,4,5,6,7 และ 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ความเพียงพอของอัตรากำลัง ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน การมีความเป็นอิสระในการทำงาน การจัดระบบทั่วไปขององค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยพบว่า การมีความเป็นอิสระในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ มากที่สุด ($r = .697$) รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ($r = .659$) การจัดระบบทั่วไปขององค์กร ($r = .653$) ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน ($r = .625$) ความเพียงพอของอัตรากำลัง ($r = .531$) ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ($r = .518$) ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ($r = .514$) ส่วนประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ น้อยที่สุด ($r = .180$)

สภาพปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อย

เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติภารกิจ ได้เสนอปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง ดังนี้

- 1) วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ไม่ครบตามจำนวน ไม่เพียงพอ และชำรุดไม่ปลอดภัยสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
- 2) สวัสดิการที่ควรได้รับ เช่น ที่พัก อาหารไม่ดีเท่าที่ควร การเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจล่าช้า ได้รับไม่ครบตามจำนวน
- 3) กำลังพลไม่เพียงพอ ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานหนักเกินไป ไม่มีเวลาพักผ่อน ไม่ได้หยุดงานเป็นเวลา 3-4 เดือนติดต่อกัน ทำให้กำลังพลมีความดิ่งเครียด
- 4) ขาดการฝึกอบรม ได้รับการฝึกทบทวนน้อย

- 5) ไม่มีแพทย์สนามดูแลผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่
- 6) ผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญและกำลังใจจากผู้บังคับบัญชาหน่วยงานต้นสังกัด
- 7) ผู้บังคับบัญชาสั่งการไม่ชัดเจน ไม่เด็ดขาด และมีขั้นตอนมากเกินไป ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสน ก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน
- 8) การไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการปฏิบัติงาน ประชาชนมองว่าตำรวจเป็นฝ่ายตรงข้ามจึงไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจ
- 9) กฎหมายควบคุมฝูงชนและปราบจลาจล ไม่สามารถบังคับใช้ฝูงชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มผู้ชุมนุมมีการใช้อาวุธอย่างรุนแรง และมุ่งทำร้ายตำรวจ กฎหมายจึงไม่สามารถเป็นหลักประกันในการปฏิบัติภารกิจให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ ทำให้ตำรวจต้องตกเป็นจำเลยของสังคม
- 10) องค์กรอิสระต่าง ๆ มุ่งจะคุ้มครองสิทธิของประชาชนฝ่ายเดียว แต่สิทธิของผู้ปฏิบัติ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจมักจะถูกละเลยและมองไม่เห็น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการ กิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากข้าราชการตำรวจ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยกรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง ประกอบด้วย ระดับผู้บริหารคือผู้บังคับกองร้อยขึ้นไป จำนวน 42 คน และระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการในการควบคุมฝูงชนจำนวน 347 คน รวมทั้งสิ้น 389 คน ข้อมูลจากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package Social Science) ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ผู้ปฏิบัติการในการควบคุมฝูงชนจำนวน 389 คน พบว่า มีอายุเฉลี่ย 36.51 ปี โดยมีอายุระหว่าง 36-45 ปี มากที่สุด ร้อยละ 37.0 และมีอายุ 25 ปีลงไป น้อยที่สุด ร้อยละ 14.1 มีอายุราชการเฉลี่ย 12.90 ปี โดยมีอายุราชการระหว่าง 16-25 ปี และ 1-5 ปี ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 33.7 และ 33.2 ตามลำดับ ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 49.1 ส่วนใหญ่เป็นชั้นประทวน มากที่สุด ร้อยละ 66.6 มีตำแหน่งหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติการควบคุมฝูงชน ร้อยละ 89.2 และมีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บังคับกองร้อยควบคุมฝูงชนขึ้นไป ร้อยละ 10.8 ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ

การควบคุมฝูงชน ร้อยละ 88.4 โดยในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน พบว่า โดยเฉลี่ยเคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 4.79 ครั้ง โดยส่วนใหญ่เคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 1-5 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 73.8 และเคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 10-15 ครั้ง น้อยที่สุด ร้อยละ 4.1

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย

ประสบการณ์ในการปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน พบว่า โดยเฉลี่ยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน จำนวน 4.76 ปี โดยส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน ร้อยละ 80.5 โดยในจำนวนคนที่เคยมีประสบการณ์ในการควบคุมฝูงชน ส่วนมากมีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี มากที่สุด ร้อยละ 38.0 และมีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี น้อยที่สุด ร้อยละ 13.1

ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าหน่วยมีความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก มากที่สุด ร้อยละ 54.5 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 3.6 และเมื่อวิเคราะห์รายชื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า หน่วยงานมีการปรึกษาหารือ เพื่อร่วมกันหาแนวทางการควบคุมฝูงชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับ การดำเนินการในด้านอื่น ๆ

ความเพียงพอของอัตรากำลัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของอัตรากำลัง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 โดยส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าหน่วยมีความเพียงพอของอัตรากำลัง อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 60.9 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 6.4 และเมื่อวิเคราะห์รายชื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน อยู่ในระดับน้อยที่สุด และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความชำนาญด้านการควบคุมฝูงชนสังกัดในหน่วยงาน อยู่ในระดับน้อยรองลงมา

ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหน่วยมีความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 72.5 และอยู่ในระดับมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 7.5 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนมีความเพียงพอกับอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ น้อยที่สุด และการได้รับการดูแลรักษาซ่อมบำรุงตามวงรอบเพื่อให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ อยู่ในระดับน้อยรองลงมา

ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 โดยส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าหน่วยมีความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 72.0 และอยู่ในระดับมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 7.7 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถนำหลักกฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้กับฝูงชนได้น้อยที่สุด และกฎหมาย มาตรการ และนโยบายในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน มีความสอดคล้องกับลักษณะพื้นที่และสถานการณ์การชุมนุมในปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อยรองลงมา

การมีความเป็นอิสระในการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีความเป็นอิสระในการทำงาน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าตนเองมีความเป็นอิสระในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 52.2 และอยู่ในระดับมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 20.3 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าตนเองมีอำนาจในการคิดและตัดสินใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจด้านการควบคุมฝูงชนที่รับผิดชอบน้อยที่สุด และการให้ความเป็นอิสระและเพิ่มอำนาจให้กับผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานอยู่ในระดับน้อยรองลงมา

การจัดระบบทั่วไปขององค์กร พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบทั่วไปขององค์กร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 โดยส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการจัดระบบทั่วไปขององค์กร อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 56.6 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 19.8 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเห็นว่า หน่วยงานมีความรวดเร็วในการจัดระบบบริหารงบประมาณ น้อยที่สุด และหน่วยงานมีการนำระบบเทคโนโลยีหรือ โปรแกรมซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อเข้ามาช่วยในการจัดระบบการบริหารงานด้านการควบคุมฝูงชนในระดับน้อยรองลงมา

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 โดยส่วนมากมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 48.1 และอยู่ในระดับมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 23.1 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ เช่น การเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยง การจัดรถรับ-ส่ง ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน น้อยที่สุด และมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับน้อยรองลงมา

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 โดยพบว่า มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 59.6 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 13.6 ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบผลการศึกษาดังนี้

ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 โดยส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 57.1 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 9.8 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการจับกุมแกนนำ หัวหน้าผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ น้อยที่สุด และมี

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการสามารถนำหลักกฎหมายมาปฏิบัติในการควบคุมฝูงชนและสถานการณ์การชุมนุมได้ ในระดับน้อยรองลงมา

ด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ ด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 โดยส่วนใหญ่ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุดร้อยละ 53.5 และอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด ร้อยละ 20.1 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการสามารถโน้มน้าวให้ฝูงชนยินยอมสลายตัว และสามารถจับกุมฝูงชนที่ก่อจลาจล กระทำผิดกฎหมายมาลงโทษทางกฎหมายได้ น้อยที่สุด และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ เกี่ยวกับการสามารถควบคุมฝูงชนให้ให้ความร่วมมือในการไม่พกอาวุธและวัตถุอันตรายต่าง ๆ ในระดับน้อยรองลงมา

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ความเพียงพอของอัตรากำลัง ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน การมีความเป็นอิสระในการทำงาน การจัดระบบทั่วไปขององค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยพบว่า การมีความเป็นอิสระในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ มากที่สุด ($r = .697$) รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ($r = .659$) การจัดระบบทั่วไปขององค์กร ($r = .653$) ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมฝูงชน ($r = .625$) ความเพียงพอของอัตรากำลัง ($r = .531$) ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ($r = .518$) ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ($r = .514$) ส่วนประสมการดำเนินการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ น้อยที่สุด ($r = .180$)

สภาพปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อย

เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติภารกิจ ได้เสนอปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจ รักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ความไม่เพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ สวัสดิการที่ควรได้รับ เช่น ที่พัก อาหารไม่ดีเท่าที่ควร การเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจล่าช้า ได้รับไม่ครบตามจำนวน กำลังพลไม่เพียงพอ ขาดการฝึกอบรมได้รับการฝึกทบทวนน้อย ไม่มีแพทย์สนามดูแลผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ขาดขวัญและกำลังใจจากผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาสั่งการไม่ชัดเจน ไม่เด็ดขาด และมีขั้นตอนมากเกินไป ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการปฏิบัติงาน กฎหมายควบคุมฝูงชนและปราบจลาจล ไม่สามารถบังคับใช้ฝูงชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มผู้ชุมนุมมีการใช้อาวุธอย่างรุนแรง และมุ่งทำร้ายตำรวจ รวมถึงองค์กรอิสระต่าง ๆ มุ่งจะคุ้มครองสิทธิของประชาชนฝ่ายเดียว แต่สิทธิของผู้ปฏิบัติ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจมักจะถูกละเลยและมองไม่เห็น

อภิปรายผล

ผลการศึกษา เรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองในครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นว่าการปฏิบัติภารกิจในการควบคุมฝูงชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล สามารถดำเนินการได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น เพราะภายใต้สภาพปัญหาในปัจจุบันที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความขัดแย้งทางด้านความคิดของฝ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น แง่มุมวิถีคิดในทางการเมือง หรือเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนของกลุ่ม ของพวกพ้อง รวมถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาอาชญากรรมปัญหายาเสพติด รวมถึงปัญหาต่าง ๆ ที่รุนแรงจนทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนทั่วทั้งประเทศ ซึ่งแม้ว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญจะให้สิทธิในการชุมนุมประท้วงโดยสงบ แต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กลับพบว่า กลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงมีการใช้ความรุนแรง มีการทำร้ายร่างกายบุคคล ทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น จนเกิดการจลาจล และไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใช้มาตรการทางกฎหมายเข้ามาแก้ไขปัญหาวิกฤต ด้วยความอดทน ออกกั้นต่อการขู่ หรือการใช้ถ้อยคำที่หยาบคายของกลุ่มผู้ชุมนุม และดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ด้วยมาตรการที่นุ่มนวลและ

ประนีประนอมต่อฝูงชน เพื่อให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว แต่ในบางสถานการณ์แม้ว่าจะมีการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามกฎหมายแล้ว เหตุการณ์ก็ยังไม่สงบและมีแนวโน้มจะเกิดความรุนแรงขึ้นอย่างเป็นวงกว้าง จนทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจำเป็นต้องเข้าสลายการชุมนุมตามกรอบของกฎหมายเพื่อให้การชุมนุมนั้นยุติลงโดยเร็ว ซึ่งที่ผ่านมาแม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะพยายามปฏิบัติการกิจในการควบคุมฝูงชนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และแม้ว่าจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบความรับผิดชอบตามกฎหมาย แต่ก็มีบ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องตกเป็นจำเลยของสังคม

เมื่อวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยประสิทธิภาพด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล พบว่า การสามารถโน้มน้าวให้ฝูงชนยินยอมสลายตัว และสามารถจับกุมฝูงชนที่ก่อจลาจล กระทำผิดกฎหมายมาลงโทษตามกฎหมายได้ และการสามารถควบคุมฝูงชนให้ให้ความร่วมมือในการไม่พกอาวุธและวัตถุอันตรายต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้น้อยที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจับกุมฝูงชนที่ก่อจลาจล กระทำผิดกฎหมาย ให้ถูกนำตัวมาลงโทษตามกฎหมายนั้น ก่อนข้างจะดำเนินการได้ลำบาก ลำช้า เนื่องจากฝูงชนมีจำนวนมาก รวมถึงฝูงชนยังลึกลับพกพาอาวุธ วัตถุอันตรายต่าง ๆ เข้ามาในกลุ่มฝูงชน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจขอความร่วมมือก็มักจะไม่ให้ความร่วมมือด้วยดี ขณะเดียวกันหากเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถสลายฝูงชนไปได้แล้ว ฝูงชนก็จะกลับมารวมตัวกันเป็นฝูงชนอีก และใช้วิธีทำทางที่เสียศีล โยธะเยี่ยงถากถาง ขู่ข่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งแม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้ความอดทน อดกลั้นต่อการขู่ข่มดังกล่าว และดำเนินการด้วยมาตรการที่นุ่มนวล ประนีประนอมกับฝูงชน แต่ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็วในโลกปัจจุบัน บางครั้งการเลือกที่นำเสนอข้อมูลเพียงบางส่วนของกลุ่มผู้ชุมนุมในสังคมอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างภาพเชิงลบให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็กลายเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการปฏิบัติการกิจดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพ

เมื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า การจับกุมแกนนำ หัวหน้าผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ และการสามารถนำหลักกฎหมายมาปฏิบัติในการควบคุมฝูงชนและสถานการณ์การชุมนุมได้ สามารถดำเนินการได้น้อยที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานการณ์การชุมนุมในปัจจุบัน มีการแบ่งข้าง แบ่งสีกันอย่างชัดเจน และพร้อมที่จะมีการรวมตัวเพื่อเรียกร้องหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตลอดเวลา ประกอบกับมีกลุ่มนักการเมือง

ข้าราชการระดับสูง ผู้มีอิทธิพลให้การสนับสนุนช่วยเหลือ เอื้ออำนวยให้มีการรวมกลุ่ม และเคลื่อนย้ายกลุ่มไปยังแหล่งชุมนุมต่าง ๆ ผู้คนที่มารวมตัวกันจึงไม่สนใจ ไม่ฟังคำสั่งจากเจ้าหน้าที่ ตลอดจนไม่ให้ความเคารพในหลักกฎหมาย มีผลให้กลุ่มผู้ชนกระทำการต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งกลุ่มผู้ชนที่มารวมตัวกันในปัจจุบันมักใช้อารมณ์ที่รุนแรง ไม่สนใจการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องปฏิบัติงานด้วยความอดทน ออกกำลังกาย และควบคุมอารมณ์ของตนเองให้มากที่สุด โดยต้องพยายามหลีกเลี่ยงการใช้กำลังและอาวุธที่จะเข้าปะทะกับกลุ่มผู้ชุมนุม และต้องพยายามใช้หลักจิตวิทยาชี้แจงทำความเข้าใจ ชักจูง โน้มน้าวให้ผู้ชุมนุมเคารพกฎหมาย รักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อความสงบสุข และให้เห็นแก่ประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่กลุ่มอื่นด้วย สิ่งที่เกิดขึ้นจึงทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดความเหน็ดเหนื่อย ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบกับต้องปฏิบัติงานควบคุมผู้ชนเป็นเวลานาน เพราะเหตุการณ์ยืดเยื้อ อีกทั้งภาระงานหลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีหลากหลาย จึงจำเป็นต้องแบ่งสรรกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านอื่นด้วย ปัจจัยที่เกิดขึ้นดังกล่าวจึงย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจเช่นกัน

ในแง่ความพร้อมของบุคลากร แม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติการกิจควบคุมผู้ชนในระดับหนึ่ง ซึ่งโดยเฉลี่ยมีประสบการณ์ถึง 4 ปีเศษ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในการปฏิบัติ เพราะยังไม่มี ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุมผู้ชน เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงไม่สามารถนำหลักกฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้กับผู้ชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกฎหมาย มาตรการ และนโยบายที่นำมาบังคับใช้ในการปฏิบัติการควบคุมผู้ชน ก็ยังไม่มี ความสอดคล้องกับลักษณะพื้นที่และสถานการณ์การชุมนุมในปัจจุบัน ประกอบกับอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการควบคุมผู้ชนก็ไม่เพียงพอกับอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และไม่ได้รับการดูแลรักษาซ่อมบำรุงตามวงรอบเพื่อให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจก็น้อย ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจ และมีการนำระบบเทคโนโลยีหรือโปรแกรมซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อเข้ามาช่วยในการจัดระบบการบริหารงานด้านการควบคุมผู้ชนน้อยมาก นอกจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจในเชิงที่เป็นรูปธรรมแล้ว ในแง่ของความรู้สึคนึกคิด เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีความคิดเห็นว่าคุณเองมีอำนาจในการคิดและตัดสินใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจด้านการควบคุมผู้ชนที่รับผิดชอบน้อยมาก และมีความ

พึงพอใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ เช่น การเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยง การจัดรถรับ-ส่ง ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชนอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

ผลการศึกษาข้างต้น จึงสะท้อนให้เห็นว่าท่ามกลางความไม่พร้อมในหลายประเด็น การปฏิบัติการกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง จึงเป็นงานที่ยากหากจะดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ เพราะข้อจำกัดของการปฏิบัติหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ ซึ่งมีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่นทำให้การดำเนินการควบคุมฝูงชนมีความยากลำบาก เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจกับจำนวนฝูงชน ก็ถือได้ว่าฝูงชนมีจำนวนมากกว่า ซึ่งหากมีการรวมกลุ่มของฝูงชนจำนวนมาก และกระจัดกระจายอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ ดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ก็ย่อมส่งผลให้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอยู่ไม่สามารถควบคุมฝูงชนและสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะแม้ว่าจะมีการสนธิกำลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในส่วนภูมิภาค เพื่อเข้ามาเสริมกำลังในการปฏิบัติการกิจ แต่เนื่องจากการปฏิบัติการกิจในการควบคุมฝูงชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ วิธีการ ทั้งในด้านกฎหมาย และเทคนิควิธีการปฏิบัติเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังต้องเป็นผู้มีความเข้มแข็ง อดทน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อีกทั้งยังต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบ มีวิจาร์ณญาณ ในการวิเคราะห์สถานการณ์และเลือกใช้วิธีปฏิบัติอย่างเหมาะสม เพราะหากเจ้าหน้าที่ตำรวจเลือกใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสม ก็อาจทำให้สถานการณ์บานปลาย ขยายตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งฝ่ายผู้ชุมนุมและฝ่ายเจ้าพนักงาน นอกจากนี้ การใช้กำลัง หรืออุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการควบคุมผู้ชุมนุม หรือผู้ก่อการจลาจลอย่างรุนแรง จนเกินเหตุ อาจเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้นั้นถูกฟ้องร้องกล่าวหาว่าเป็นการกระทำที่เกินขอบเขตอำนาจที่กฎหมายให้ไว้ และยังอาจถูกต่อต้าน โจมตีจากกลุ่มพลังต่าง ๆ ในสังคม รวมถึงสื่อมวลชนอีกด้วย ด้วยสถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวจึงย่อมส่งผลให้การปฏิบัติการกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ ได้ดีเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา สามารถนำมากำหนดแนวทางและมาตรการในการปฏิบัติการกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจจนครบถ้วน กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง

เพื่อปรับปรุง แก่ใจ และพัฒนาการปฏิบัติการกิจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ควรส่งเสริมและสร้างระบบที่เอื้อให้ผู้บังคับกองร้อย และรองผู้บังคับการ หรือผู้บังคับการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบพื้นที่การชุมนุม มีอำนาจในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อย การควบคุมฝูงชน และปราบปรามจลาจล เพื่อให้สามารถควบคุมการชุมนุมหรือเหตุการณ์ร้ายแรงต่าง ๆ ในพื้นที่ได้อย่างทันต่อสถานการณ์

2. ควรออกกฎหมายควบคุมการชุมนุมในที่สาธารณะให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนเพื่อคุ้มครองผู้ปฏิบัติอย่างครอบคลุม และสามารถควบคุมผู้ชุมนุมให้อยู่ในความสงบเรียบร้อย โดยต้องมีบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนตามความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่และสถานการณ์การชุมนุมในปัจจุบัน

3. ควรมีการจัดกำลังควบคุมฝูงชน ในส่วนของกองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน ให้เหมาะสมเพียงพอในการปฏิบัติการกิจ โดยใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจให้น้อยที่สุด เพื่อไม่ให้กระทบการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การอำนวยความสะดวก และการสืบสวนสอบสวน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานี

4. ควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน และปราบปรามจลาจลให้เพียงพอ รวมทั้งควรมีการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่มีอยู่ตามวงรอบเพื่อให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

5. ควรมีการจัดการระบบการบริหารงบประมาณให้เกิดความคล่องตัว ทั้งในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ,กองบัญชาการ และกองบังคับการ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการ ที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม และเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้อย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

6. ควรมีการนำระบบเทคโนโลยี หรือระบบซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อเข้ามาช่วยในการจัดระบบการบริหารจัดการด้านการควบคุมฝูงชน เพื่อให้สามารถควบคุมและติดตามการชุมนุมได้ทันต่อสถานการณ์

7. ควรมีการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เช่น ศาล อัยการ ฝ่ายปกครอง ทหาร รวมถึงสื่อมวลชน กรมประชาสัมพันธ์ และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อร่วมกันประชุมวางแผน ปรีกษาหารือ และหาแนวทางในการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล ได้อย่างคล่องตัว รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรมตำรวจ. ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เล่มที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2525.
- จารักษ์ แสงประทีป. วิธีการควบคุมฝูงชน. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรการพิมพ์, 2533.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. หลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.
- ธงชัย สันติวงษ์. กลยุทธ์การบริหารจัดการองค์กร. กรุงเทพมหานคร : รุ่งแสงการพิมพ์, 2539.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
- ภรณ์ มหานนท์. การประเมินประสิทธิผลขององค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2539.
- วิเชียร วิทญ์อุดม. ทฤษฎีองค์กร. กรุงเทพมหานคร : ซีระฟิล์ม และไซเท็กซ์, 2548.
- วิรัช สงวนวงษ์วาน. องค์กรและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : แมสพับลิชชิ่ง, 2536.
- ศิริพันธ์ ฉารทวิวงศ์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2535.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. การบริหารองค์กร. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, 2544.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.
- สมยศ นาวิการ. การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหาร : MBO. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2529.
- สุรศักดิ์ นานานุกูล และคณะ. การบริหารบุคคล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ภูมิบัณฑิต, 2536.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. คู่มือการปฏิบัติในการควบคุมฝูงชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2541.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. แผนการรักษาสงบ(กรกฎ 49). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2549.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.
- อรุณ รักรธรรม. พฤติกรรมในระบบราชการ. กรุงเทพมหานคร : เอกสารศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2529.

อุทัย หิรัญโต. การบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โครงการผลิตตำราและการวิจัยทางการปกครอง วิทยาลัยการปกครอง, 2531.

เอกสารวิจัย

จาดูรณ์ บุษปะเกษ. “ตำรวจกับการควบคุมฝูงชน”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

สมชาย ชีรภัทรไพศาล. “ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อยุทธวิธีในการควบคุมฝูงชน: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองระยอง”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

สุมิตร การรัมย์. “ทักษะเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

อนุรัตน์ กิจประเสริฐ. “ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ปราบปรามการก่อการจลาจล : กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.

อัญชลี พัตร์เกิด. “ไทยกับสถานการณ์การจลาจลในกัมพูชา 29 มกราคม 2546”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.

ภาคผนวก

แบบสอบถามในการวิจัย
เรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษา
ความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล
กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับเพื่อใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ผลในภาพรวมเท่านั้น ขอความกรุณาตอบคำถามตรงตามความเป็นจริง โดยตอบคำถามหรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. อายุของท่านในปัจจุบัน ปี (มากกว่า 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)
2. อายุราชการของท่านจนถึงปัจจุบัน ปี (มากกว่า 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
() 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี () 2. ปริญญาตรี
() 3. ปริญญาโท () 4. สูงกว่าปริญญาโท
4. ชั้นยศของท่าน
() 1. ชั้นประทวน () 2. ร.ต.ต. – ร.ต.อ.
() 3. พ.ต.ต. – พ.ต.ท. () 4. พ.ต.อ. ขึ้นไป
5. ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติการกิจการด้านารรักษาความสงบเรียบร้อยกรณีการชุมนุมฯ
() 1. เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน (รองผู้บังคับกองร้อยลงมา)
() 2. ผู้บังคับกองร้อยควบคุมฝูงชนขึ้นไป

6. หน่วยงานที่ท่านสังกัด

- () 1. กองบังคับการตำรวจนครบาล 1
- () 2. กองบังคับการตำรวจนครบาล 2
- () 3. กองบังคับการตำรวจนครบาล 3
- () 4. กองบังคับการตำรวจนครบาล 4
- () 5. กองบังคับการตำรวจนครบาล 5
- () 6. กองบังคับการตำรวจนครบาล 6
- () 7. กองบังคับการตำรวจนครบาล 7
- () 8. กองบังคับการตำรวจนครบาล 8
- () 9. กองบังคับการตำรวจนครบาล 9
- () 10. กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน

7. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจลมาก่อนหรือไม่

- () 1. ไม่เคย
- () 2. เคย จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรม ครั้ง

8. ท่านเคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจลมาก่อนหรือไม่

- () 1. ไม่เคย
- () 2. เคย จำนวนปีที่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติการกิจ ปี เดือน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามตามความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับ
ความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ					
1. หน่วยงานของท่านมีออกคำสั่งมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบด้านการควบคุมฝูงชนอย่างชัดเจน					
2. หน่วยงานของท่านมีการประชุม เพื่อทบทวน/ชี้แจงการแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจตรงกัน					
3. หน่วยงานของท่านมีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้มอบหมายว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด					
4. หน่วยงานของท่านมีการปรับปรุงคำสั่งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเหมาะสมกับความถนัดของผู้ปฏิบัติงาน					
5. หน่วยงานของท่านมีสายการบังคับบัญชาที่ไม่ซ้ำซ้อนเอื้อต่อการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน					
6. หน่วยงานของท่านมีการปรึกษาหารือ เพื่อร่วมกันหาแนวทางการควบคุมฝูงชนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
7. หน่วยงานของท่านมีการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนอย่างคล่องตัว รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์					

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<p>ความเพียงพอของอัตรากำลัง</p> <p>8. หน่วยงานของท่าน มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความชำนาญการด้านการควบคุมฝูงชนสังกัดในหน่วยงาน</p> <p>9. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงพอต่อการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน</p> <p>10. ท่านได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชนอย่างเพียงพอ</p> <p>11. ท่านมีทักษะและประสบการณ์ในการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล</p> <p>12. ท่านให้ความสำคัญในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนอย่างเต็มที่</p>					
<p>ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้</p> <p>13. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน มีครบจำนวนตามหลักสากลสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>14. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน เพียงพอกับอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ</p> <p>15. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ล้ำสมัย ไม่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>16. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน ได้รับการดูแลรักษา ซ่อมบำรุงตามวงจรรอบ เพื่อให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ</p>					

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และ มาตรการในการควบคุมฝูงชน					
17. กฎหมาย มาตรการ และนโยบายในการ ปฏิบัติการควบคุมฝูงชน มีความชัดเจนสามารถ นำมาปฏิบัติได้จริง					
18. กฎหมาย มาตรการ และนโยบายในการ ปฏิบัติการควบคุมฝูงชน สอดคล้องกับลักษณะ พื้นที่และสถานการณ์การชุมนุมในปัจจุบัน					
19. เจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่สามารถนำหลักกฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้กับ ฝูงชนได้					
20. ท่านมีความมั่นใจในการปฏิบัติการกิจควบคุม ฝูงชนตามหลักกฎหมาย มาตรการ และนโยบาย ที่มีอยู่ในปัจจุบัน					
การมีความเป็นอิสระในการทำงาน					
21. ท่านมีความคล่องตัวในการปฏิบัติการกิจด้าน การควบคุมฝูงชน					
22. ท่านมีอำนาจในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับ การปฏิบัติการกิจด้านการควบคุมฝูงชน ที่ท่าน รับผิดชอบอยู่					
23. ท่านมีอิสระในปฏิบัติการกิจด้านการควบคุม ฝูงชน โดยคำนึงถึงเป้าหมายของหน่วยงานเป็น สำคัญ					
24. หน่วยงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ มักให้ความสำคัญ อิสระและเพิ่มอำนาจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ					

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การจัดระบบทั่วไปขององค์กร					
25. การจัดระบบบริหารงบประมาณของหน่วยงานท่านมีความรวดเร็ว ทำให้กำลังพลมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน					
26. การจัดระบบบริหารทั่วไปของหน่วยงานท่านมีความคล่องตัวสูง ทำให้ท่านสามารถปฏิบัติภารกิจการควบคุมฝูงชนได้โดยไม่ติดขัด					
27. การจัดระบบสื่อสาร เทคโนโลยี และการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานท่าน มีความก้าวหน้าและทันสมัย ทำให้ช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติภารกิจที่ยุ่งยากลงไปได้มาก					
28. หน่วยงานของท่าน มีการนำระบบเทคโนโลยี หรือ โปรแกรมซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อเข้ามาช่วยในการจัดระบบการบริหารงานด้านการควบคุมฝูงชน					
29. หน่วยงานของท่าน มีการให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจการควบคุมฝูงชนให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ จนทำให้ท่านเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน					

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน					
30. ท่านพึงพอใจกับความโปร่งใสในการให้คุณให้โทษ แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนในหน่วยงานของท่าน					
31. ท่านพึงพอใจกับระบบการตรวจสอบในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนในหน่วยงานของท่าน					
32. ท่านพึงพอใจกับการจัดสวัสดิการให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชนในหน่วยงานของท่าน เช่น การเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานนอกเวลา หรือการจัดรถรับ-ส่ง ฯลฯ					
33. ท่านพึงพอใจกับการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น ในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในหน่วยงานของท่าน					
34. ท่านพึงพอใจกับการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของหน่วยงานท่าน					
35. ท่านพึงพอใจกับการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนได้มีโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของหน่วยงานท่าน					

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่
ตำรวจนครบาล

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามตามความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับ
ความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ					
1. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมสถานการณ์การชุมนุมไม่ให้บานปลายลุกลามได้					
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถปฏิบัติการควบคุมฝูงชนด้วยความรวดเร็ว ทันสถานการณ์ และคล่องตัว					
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถระงับ ยับยั้ง เหตุภัย ความรุนแรงต่าง ๆ ที่เกิดจากฝูงชนได้					
4. ท่านสามารถนำหลักกฎหมายมาปฏิบัติในการควบคุมฝูงชนและสถานการณ์การชุมนุมได้					
5. ท่านสามารถอดทน อดกลั้น ต่อการขู่ข่ม การใช้ถ้อยคำที่หยาบคายของกลุ่มผู้ชุมนุมได้					
6. ท่านสามารถดำเนินการด้วยมาตรการที่นุ่มนวล ประนีประนอมกับฝูงชนได้					
7. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการจับกุมแกนนำหัวหน้าผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้					
8. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญและอารักขาบุคคลสำคัญได้					
9. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถให้ความคุ้มครอง ความสงบเรียบร้อยให้กับสังคม ตลอดจนดูแลรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้					
10. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถปฏิบัติการด้านจิตวิทยาต่อฝูงชน และผู้ก่อความไม่สงบให้ทราบข้อเท็จจริงของสถานการณ์ได้					

ส่วนที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล					
1. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมฝูงชน ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่กระทำต่อทรัพย์สินและร่างกายของผู้อื่น					
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุม แนะนำให้ฝูงชน พุดจา ใช้กริยาทำทางไม่เสียดสี เหยะเหยี้ย ยั่วยุ เจ้าหน้าที่ตำรวจ					
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถชักจูงให้ฝูงชนเชื่อ และให้ความร่วมมือในการเจรจาหาข้อตกลงร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ					
4. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมฝูงชนไม่ให้กระทำการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ของส่วนรวม และของทางราชการ					
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมให้ฝูงชนเรียกร้องด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่ก่อความวุ่นวาย และเกิดจลาจล					
6. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมตรวจสอบฝูงชน ให้ให้ความร่วมมือในการไม่พกพกอาวุธ วัตถุอันตรายต่าง ๆ					
7. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุม โน้มน้ำวให้ฝูงชน ยินยอมสลายตัว และไม่กลับมารวมกันเป็นฝูงชนอีก					
8. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมฝูงชนที่ก่อจลาจล กระทำผิดกฎหมาย ให้ถูกนำตัวมาลงโทษทางกฎหมายได้					

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณี
การประชุมเตรียมความพร้อมเรื่อง

1. ในปัจจุบัน การปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ประสบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในด้านใดบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือข้อเสนอแนะอย่างไร เกี่ยวกับการจัดการปัญหาและอุปสรรคที่ท่านประสบ
ในข้อ 1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พันตำรวจเอกพรชัย ไทยแท้	
วัน เดือน ปีเกิด	16 กันยายน 2500	
การศึกษา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต โรงเรียนนายร้อยตำรวจ มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมทหาร ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอัสสัมชัญ	
ประวัติการทำงาน	1 เมษายน 2523	รอง สวส.สน.หลักสอง
	1 ตุลาคม 2525	รอง สวส.สน.บุปผาราม
	1 มกราคม 2529	รอง สว.สส.สน.ดินแดง
	2 ตุลาคม 2530	รอง สว.ชร.สน.ชนะสงคราม
	20 มกราคม 2534	สว.งานธุรการและกำลังพล ต่อ.
	2 ตุลาคม 2535	สว.งานงบประมาณ กก.นผ.บก.อก.บช.น.
	1 พฤษภาคม 2537	สว.ธุรการ สน.บางซื่อ
	16 ตุลาคม 2538	รอง ผกก.สสน.บก.อก.บช.น.
	31 พฤษภาคม 2540	รอง ผกก.(จร) สน.สุทธิสาร
	22 กุมภาพันธ์ 2542	รอง ผกก.หน.สน.บางคอแหลม
	1 พฤศจิกายน 2549	ผกก.สน.บางยี่เรือ
	20 พฤศจิกายน 2551	ผกก.ฝอ.2 บก.อก.บช.น.
	7 กันยายน 2552	ผกก.ฝอ.6 บก.อก.บช.น.
	10 กุมภาพันธ์ 2554	รอง ผบก.บก.น.1
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้บังคับการ กองบังคับการตำรวจนครบาล 6	

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเมือง

เรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่
ตำรวจนครบาล กรณีการประชุมหารือเรื่องการเมือง

ผู้วิจัย พันตำรวจเอกพรชัย ไทยแท้ หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

ตำแหน่ง รองผู้บังคับการ กองบังคับการตำรวจนครบาล 6

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย รักษากฎหมาย
ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดในทางอาญา ฯลฯ บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชน รักษาผลประโยชน์
สาธารณะ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ รวมถึงการดูแลรักษาความเรียบร้อย กรณี
มีผู้ชุมนุมทางการเมือง โดยคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน แต่ต้องโปร่งใส มีประสิทธิภาพและเป็นกลาง
ตามที่ระเบียบและกฎหมายกำหนด

การประชุมหารือเรื่องการเมือง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จากข้อมูลของศูนย์
เทคโนโลยีสารสนเทศของกองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า ปี พ.ศ.2555- 2556 การชุมนุม
หารือทางเศรษฐกิจสังคม มีมากกว่าการประชุมหารือเรื่องการเมือง แต่ในปี พ.ศ.2557 การ
ชุมนุมทางการเมืองมีจำนวนมากกว่า และมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงมากขึ้น การปฏิบัติการ
ในการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการประชุมหารือเรื่องการเมือง ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล
ที่ผ่านมานั้น ยังไม่สามารถดำเนินการกับกลุ่มผู้ชุมนุมให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย และอยู่ภายใต้
กฎเกณฑ์ กติกา และกรอบของกฎหมายที่เหมาะสมได้ ดังนั้น การเข้าไปปฏิบัติการจึงมี
ความสำคัญยิ่ง เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยโดยเร็ว บนพื้นฐานของความถูกต้อง เป็นธรรม เสมอภาค
และเกิดประโยชน์กับประชาชนและประเทศชาติมากที่สุด

ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล เคยสัมผัสและมองเห็นปัญหาที่
เกิดขึ้นในการปฏิบัติการดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ หากได้ศึกษาวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

ในการปฏิบัติก็จะทำให้ ทราบถึงสภาพปัญหาอุปสรรค และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบในการปฏิบัติ การกิจ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา ให้การปฏิบัติภารกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีการประชุมหารือโครงการเมือง มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการประชุมหารือโครงการเมือง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการประชุมหารือโครงการเมือง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการประชุมหารือโครงการเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแนวคิดการจัด ส่วนราชการของกองบัญชาการตำรวจนครบาล แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน แนวคิดและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมฝูงชน แนวทางนโยบาย และมาตรการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมฝูงชน รวมถึงศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งสนใจศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการประชุมหารือโครงการเมือง รวม 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และด้านการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล รวมทั้งศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยกรณีการประชุมหารือโครงการเมืองของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล

วิธีดำเนินการวิจัย (การวิจัยเชิงปริมาณ)

1. ประชากร คือ ข้าราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยกรณีการประชุมชุมชุมเรียกชื่อกรรมการเมือง ประกอบด้วย ผู้บังคับกองร้อยขึ้นไปรวม 42 คน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน รวม 347 คน รวมทั้งสิ้น 389 คน

2. ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการประชุมชุมชุมเรียกชื่อกรรมการเมือง

ผลการวิจัย

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ผู้ปฏิบัติการกิจในการควบคุมฝูงชน จำนวน 389 คน พบว่า มีอายุเฉลี่ย 36.51 ปี โดยมีอายุระหว่าง 36-45 ปี มากที่สุด ร้อยละ 37.0 มีอายุราชการเฉลี่ย 12.90 ปี โดยมีอายุราชการระหว่าง 16-25 ปี และ 1-5 ปี ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 33.7 และ 33.2 ตามลำดับ ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 49.1 ส่วนใหญ่เป็นชั้นประทวน มากที่สุด ร้อยละ 66.6 มีตำแหน่งหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน ร้อยละ 89.2 ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน ร้อยละ 88.4 โดยในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน พบว่า โดยเฉลี่ยเคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 4.79 ครั้ง โดยส่วนใหญ่เคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 1-5 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 73.8

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการประชุมชุมชุมเรียกชื่อกรรมการเมือง พบว่า ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน พบว่า โดยเฉลี่ยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน จำนวน 4.76 ปี โดยส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน ร้อยละ 80.5 โดยในจำนวนคนที่เคยมีประสบการณ์ในการควบคุมฝูงชน ส่วนมากมีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี มากที่สุด ร้อยละ 38.0

ส่วนด้านความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ความเพียงพอของอัตรา
กำลัง ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และ
มาตรการในการควบคุมฝูงชน การมีความเป็นอิสระในการทำงาน การจัดระบบทั่วไปขององค์กร
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยเฉลี่ยทุกปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนน
เฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ,3.35 ,2.86 ,2.86 ,2.90 ,3.03 และ 2.96 ตามลำดับ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่
ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง คะแนน
เฉลี่ยเท่ากับ 3.17 โดยพบว่า คะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจ ด้านการควบคุม
ฝูงชนและปราบปรามจลาจล ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติภารกิจด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.98

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน
ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ความเพียงพอของอัตรากำลัง ความเพียงพอของ
อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการควบคุม
ฝูงชน การมีความเป็นอิสระในการทำงาน การจัดระบบทั่วไปขององค์กร และความพึงพอใจในการ
ปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยพบว่า การมีความเป็นอิสระในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติภารกิจ มากที่สุด ($r = .697$) รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ($r = .659$)
การจัดระบบทั่วไปขององค์กร ($r = .653$) ความชัดเจนของหลักกฎหมาย นโยบาย และมาตรการใน
การควบคุมฝูงชน ($r = .625$) ความเพียงพอของอัตรากำลัง ($r = .531$) ความเพียงพอของอุปกรณ์
เครื่องมือเครื่องใช้ ($r = .518$) ความชัดเจนในการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ($r = .514$) ส่วน
ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจควบคุมฝูงชน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติ
ภารกิจ น้อยที่สุด ($r = .180$)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา สามารถนำมากำหนดแนวทางและมาตรการในการปฏิบัติการกิจ ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กรณีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติการกิจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ควรส่งเสริมและสร้างระบบที่เอื้อให้ผู้บังคับกองร้อย และรองผู้บังคับการ หรือ ผู้บังคับการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบพื้นที่การชุมนุม มีอำนาจในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อย การควบคุมฝูงชน และปราบปรามจลาจล เพื่อให้สามารถควบคุมการชุมนุมหรือเหตุการณ์ร้ายแรงต่าง ๆ ในพื้นที่ได้อย่างทันต่อสถานการณ์

2. ควรออกกฎหมายควบคุมการชุมนุมในที่สาธารณะให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนเพื่อคุ้มครองผู้ปฏิบัติอย่างครอบคลุม และสามารถควบคุมผู้ชุมนุมให้อยู่ในความสงบเรียบร้อย โดยต้องมีบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนตามความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่และสถานการณ์การชุมนุม ในปัจจุบัน

3. ควรมีการจัดกำลังควบคุมฝูงชน ในส่วนของกองบังคับการอารักขาและควบคุม ฝูงชน ให้เหมาะสมเพียงพอในการปฏิบัติการกิจ โดยใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจให้ น้อยที่สุด เพื่อไม่ให้กระทบการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชน การอำนวยความสะดวก และการสืบสวนสอบสวน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของเจ้าหน้าที่ ตำรวจประจำสถานี

4. ควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการปฏิบัติการกิจควบคุมฝูงชน และปราบปรามจลาจลให้เพียงพอ รวมทั้งควรมีการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ที่มีอยู่ตามวงรอบเพื่อให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

5. ควรมีการจัดการระบบการบริหารงบประมาณให้เกิดความคล่องตัว ทั้งในระดับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ,กองบัญชาการ และกองบังคับการ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการ ที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม และเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ อย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

6. ควรมีการนำระบบเทคโนโลยี หรือระบบซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อเข้ามาช่วยในการ จัดระบบการบริหารจัดการด้านการควบคุมฝูงชน เพื่อให้สามารถควบคุมและติดตามการชุมนุมได้ ทันต่อสถานการณ์

7. ควรมีการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เช่น ศาล อัยการ ฝ่ายปกครอง ทหาร รวมถึงสื่อมวลชน กรมประชาสัมพันธ์ และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อร่วมกันประชุมวางแผน ปรีกษาหารือ และหาแนวทางในการควบคุมฝูงชนและปราบปรามจลาจล ได้อย่างคล่องตัว รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์